

KÜHNE E. MOSON-BUDAPEST, A.

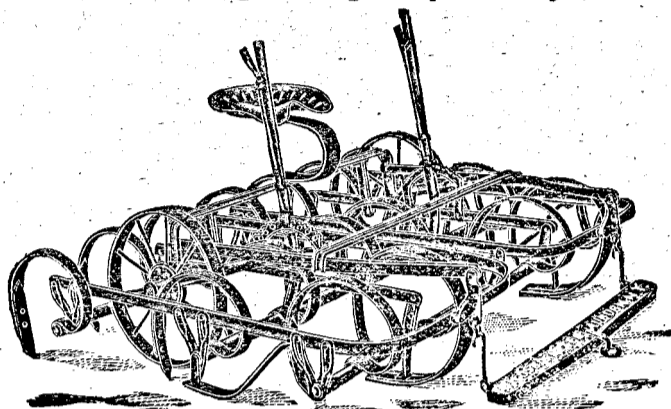
A tavaszi idényre: mindennemű talajmivelőeszközöket, Campbell-tömörítőket, Osborne tárcsásboronákat, rugós-fogas porhanyítókat,

sorvetőgépeket, speciális répamagvetőgépeket, láncos trágyaszórógépeket, tejgazdasági cikkeket

elsőrendű kivitelben szállít: „Kühne“ mezőgazdasági gépgyár r.-t. **Mosonban.**

Főraktár: BUDAPEST, VI., Váci-körút 57/a.

2012

Fiókraktár: Debrecen és Temesvár.

Székely Gazdák Szövetkezete Marosvásárhelyt

Elsőrendű, megbízható minőségben szállít államilag ólomzárolt lucerna- és loheremagot, tavaszi búzát, koránérő és bőtermő vető-zabot, bükköny, baltacim, répa-mag stb. vetőmagvakat.

Mintázott ajánlattal készséggel szolgálunk.

2336

Fiókok:

Székelyudvarhely, Sepsiszentgyörgy, Gyergyó-Ditró és Gyergyószentmiklós.

Báró Kemény József Hungaria Gépgyár betéti társaság D É V A.

2023

Gyárt és raktáron tart: Mindennemű mezőgazdasági talajmegművelő és feldolgozó gépeket. Benzin- és nyersolajmotoros cséplőkészletek minden nagyságban.

Mindennemű stabilmotorokat és gőzgépeket egy lóerőtől ötszázig. Villamosvilágítási és erőátviteli telepek tervezése, kastélyok, gazdaságok villamos- és acetylen világítási berendezése.

Daráló, őrlő és fűrészmalmok tervezete és építése. — Vizvezetékek és kutak.

Különösen ajánlja modernül berendezett gyárát bármely szerkezetű gazdasági vagy egyéb gépek és automobilmek javítására.

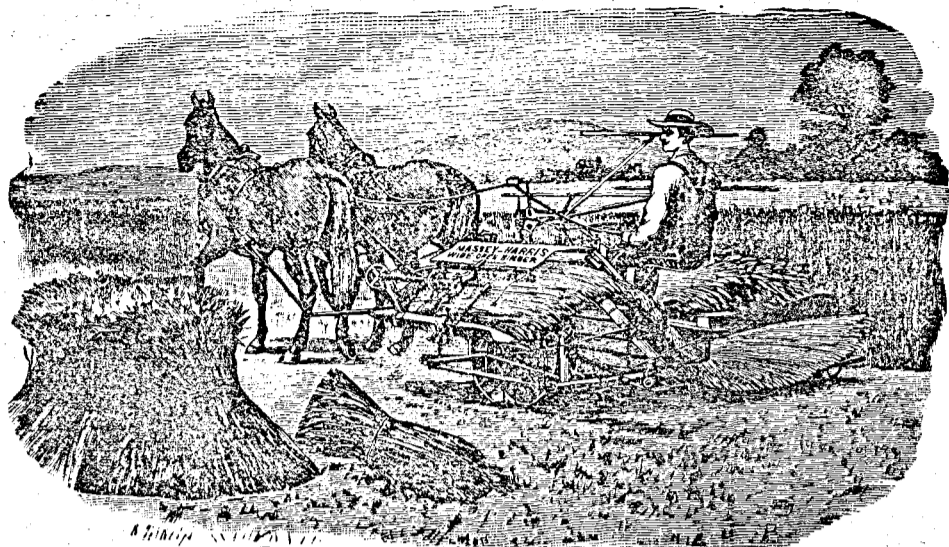
Különlegességei: Hűtőkamrák, jégkészítő telepek, tejgazdaságok és sajtgyárak berendezése, tejgazdasági berendezések és kamrák javítása. Authogén forrasztások. **Automobil-garage.**

Az amerikai „Milwaukee“ arató és talajmegművelő gépek erdélyre zi vezérképviselote

Olcsó árak!

Kedvező fizetési feltételek!

Pontos és szolid kiszolgálás.

Massey-Harris & Co. Traktorkészítő és aratógépgyár.

== Toronto Észak Amerika. ==

A világ legmegbízhatóbb gyártmányai.

Árjegyzéket és árajánlatot kívánatra szívesen küld a

Massey-Harris Co. részvénytársaság

BUDAPEST,
V. Alkotmány-u. 23.

ELADÓ özv. báró **Bornemisza Andrásné** szül. gróf Teleki Polixéna ömélt. komlód-oroszfai gazdaságában: ==

Óborok 5 és 10 évesig rizling és carbenet mintegy 120 hectolit 50 lit. nagyobb mennyiségben rendelhető hordókban vagy palackokban, ára 1 kor. 20 fillértől 2 Koronáig. minőség szerint. Nagy mennyiségben egyezség szerint némi árengedmény.

Erdélyi magyar bika, gróf Wass Albert és Sperker Ferenc-féle tenyészetekből vásárolt apaállatok után nevelése, 20 drb 2 éves, ára 800—900 Kor. között drbja, 3 drb 2½ éves 1100—1200 Kor. árban. Mind legelőn nevelve, erős csontozatu, jól fejlett állatok

Több drb borjuzó és kis borjas bival tehén és 12 drb 2 és 3 éves bivalbika különböző árakban.

Lovak, 4 drb 6 és 7 éves, sötétbarna, öt éves 154—156 cm magas, hámos és hátas, 8 drb 4 és 5 éves 156 cm. magas, piros pej és köztük 2 sárga, hámba betanított csikó, részben kancák és heréltek.

Mind házi nevelésű, ménesben igen kitűnő, erős,

részben gyergyólipicai fajlovak. Páronként a vevő választására 1200 Kor., 600 ft.

Két drb. 6 éves (egyik fakó egyik setétpaj) 162—64 cm. magas, kitűnő hámos kanca, a pej-csikozó meklenburgi ménnel fedezve, áruk 1200 Kor.

Egy drb. fekete, meklenburgi apától és az előbb irt erdélyi csikozó nagy kancától származó, igen szép és erős 2 éves mén csikó, ára 2000 Korona. Hibátlan, szabadon van nevelve.

Négy drb 5 és 6 éves, 130—135 cm. magas ponty hegyi fekete kanca, hámos és hátas, igen jó menők és hibátlanok. A négy darabnak ára együtt 1200 Korona. Igen szép gyerekfogatnak.

Egy waggon amerikai utántermelésű tavaszbuza 29 Korona Egy waggon hanna árpa 27 Kor. a vevő zsákjaiba.

Bor k és vetőmag bármikor eladható és szállítható.

Az állatok csakis április hó 15-ike után kerülnek eladásra.

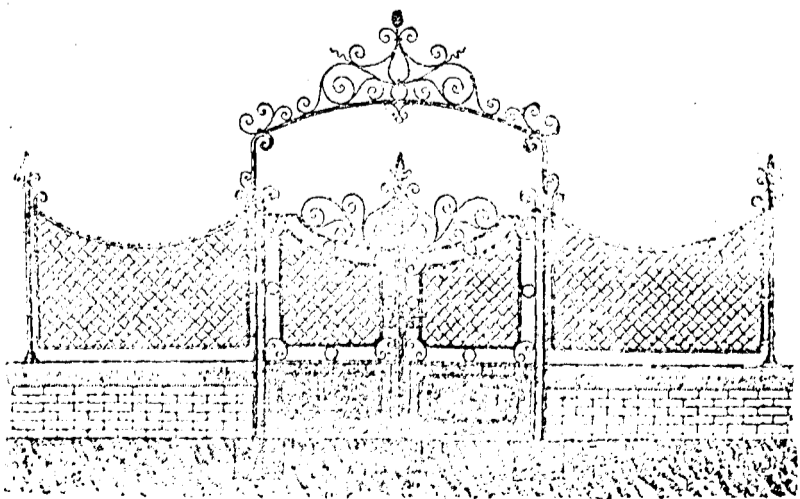
Bővebb felvilágosítással szolgál s venni szándékozók óhajtatására esetleg kocsit küld állomáshoz

Komlódon.

Engi Elek tisztartó,

u p. **Nagynyulas**, vasuti állomás Szentmihálytelke.

2437

LÉBER CYULA

Első erdélyi sodrony szövet-fonat, kertkerítés és ruganyos acél sodrony ágybetétek gyára

Kolozsvárt, Egyetem-utca 7. szám.

Telefon szám 439. Telefon szám 439.

Készít minden e szakba vágó sodrony munkákat izléses kivitelben és gyári árakon.

Raktáron minden formájú kerítés, Hungária és 6 sarkos horgonyozott fonatok is méterenként 30 fillértől fölfelé.

Nagy képes árjegyzék és minta fonatok kívánatra ingyen küldetnek

ERDÉLYI GAZDA

AZ »E. G. E.« TAGJAI INGYEN KAPJÁK
ELOFIZETÉSI ÁR: 1 ÉVRE 12 KORONA,
½ ÉVRE 6 KOR., EGY SZÁM 24 FILLÉR.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET-, ERDÉLYRÉSZI GAZDASZTI EGYESÜLET
ÉS AZ ERDÉLYRÉSZI KERTÉSZETI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, ATTI-UTCA 10. SZÁM.
:: A LAP TELEFON SZÁMA: 158. ::

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

A takarmányrépa termesztése. I. <i>Gáspár József</i>	167
Takarmány földek fogasolásáról. <i>Horváth Béla</i>	168
Karakul prémbőrök kezelése. <i>Hnilitschka Antal</i>	169
Irodalmi szemle.	
A műtrágyák helyes alkalmazása. — A hegyvidéki népsegítés. — A gazdasági tudósítók Évkönyve.	170
Kisebb szakközlemények.	171
Kormányintézkedések.	172
Vegyes közlemények.	172
Hirdetések.	

A takarmányrépa termesztése.

Gáspár József.

I.

A takarmánynövények osztályozásánál igen erős versenyre talál egymás között a *lucerna* és a *takarmányrépa*. Ha ugyanis úgy az egyiknek, mint a másiknak előnyeit, egy sorozatba írva egymással szembeállítjuk: nem találunk többet egyik oldalon sem, mint a másikon. A lucerna tavasztól késő őszig a zöldtakarmányozási időszakot tölti ki. A takarmányrépa korai ősztől késő tavaszig a téli takarmányozási időszakban viszi a főszerepet. A párhuzamot a két takarmánynövény között még abban a tekintetben is fel lehet állítani, hogy mind a kettő a nélkül, hogy a takarmányozásnál csorbulna éle, a magtermelésével is hozzájárul a föld jövedelmének emelésére. Habár a magvaik árának nagy hullámzását látjuk, annyira alá mégsem szállt soha, hogy jövedelmet kimutatni ne lehessen; mert az árhullámzások rendszeren a termés nagyságával kapcsolódnak össze: nagy termés alacsony ár, gyenge termés magas ár. Volt év a mikor egy kat. holdról 12 métermázsza magot mértem le, de métermázsánként csak 60 koronán volt értékesíthető, az eredmény 720 korona nyers jövedelem. A múlt évben csak 4 mázsát adott egy kat. hold, de 180 koronán értékesített mázsánként, az eredmény: 720 korona nyers jövedelem. Ha a termés statisztikát az ár statisztikájával hasonlítjuk össze ezt az arányt találjuk fel a lucernára nézve is.

A kétféle takarmánynövény használhatósága és takarmányértékének ily közel párhuzamba haladása dacára, ha szétnézünk, különösen kiscgazdáink soraiban azt kell látnunk, hogy míg lucernát majdnem minden kiscgazda termeszt, takarmányrépát néhol községünkint alig találunk egy-két gazdánál. A nagyobb gazdaságokban valamivel kedvezőbb az arány, de megfelelőnek ott sem mondható. Elszomorító kicsiny az a terület azonban egész hazánkban, a melyen répamagot termesztnek; még annak a kevés területnek a bevetésére sem elég, melyet jelenleg takarmányrépa termesztésére használnak; hol vagyunk még attól azután, melyen a szarvasmarha-, juh-, sertés- és a baromfitenyésztés arányában termesztünk kellene.

A takarmányrépamagból statisztikai adatok igazolják, évről-évre behozatalra szoruló, mely nem csak azért veszteség, hogy pénz megy érte ki az országból, hanem azért is, hogy e miatt drágább lesz a mag, mely megint a termesztésre szánt terület korlátozásával jár. Minthogy a répamagtermesztésnél, sem az a nehézség nincsen meg, mit a len- és kendertermesztésnél alap nélkül felállítottak, hogy minden évben eredeti vetőmagot kell hozatni, sem az, ami a szőlő- és komlótelepítésnél fonák, hogy nagy befektetéssel jár, sem nem kell féltetni attól, hogy mint a komló és a gyógynövényeknél a tultermelés nyomja le az árakat: egyedül és csupán a nemtörődömség, a közöny az oka annak, hogy nem foglalkoznak a répamagtermesztéssel legalább abban az arányban, hogy a takarmányrépa termesztésére szánt területeket, a saját termésű maggal vethessük be.

Sok évtől gyakorlatomban a rizs kivételével, mind azokat a növényeket termesztettem, melyek hazánkban jelenleg termesztés alatt állanak; a szerzett tapasztalatok alapján állíthatom, hogy úgy a termés biztonságára, mint az értékesítés és a jövedelmezőségre nézve, a répa valamennyi növényvel felveszi a versenyt. Ezek a tapasztalatok és a több oldalról támasztott kérés, indítottak arra, hogy a takarmányrépa termesztése körül szerzett tapasztalataimat közre adjam, abban a reményben, hogy ezzel szolgálatot teszek gazdatársaimnak. Ha e lapok olvasói közül csak egyet megtudok

nyerni a répamag termesztésére, fáradságomat jutalmazva találom.

Ha a formákhoz akarnék alkalmazkodni, mely szakiróinknál rendszeren bevett szokás: tárgyalásom ez első fejezetét a fajták ismertetése kellene, hogy képezze. Ezt azonban ezuttal mellőzendőnek tartom, mert még nincsen kialakulva egyik fajta sem annyira ezidőszert, hogy egyre azt mondhatnók: ez minden körülmények között a legjobb. A között a három-négy fajta között melyek jelenleg tenyésztés alatt állanak, s melyeknek magvai a kereskedésben nagyban árusítatnak, olyan kevés az eltérés, hogy azokat külön-külön leírni, valóban nem érdemes. Majd alább azonban, ha már mindent kimerítettem a mit a gyöknek és a magnak termesztésére vonatkozólag közre adni érdemesnek tartottam: leírom a jelenleg termesztés alatt álló fajták egymástól elütő tulajdonságait, melyeket azok termesztése alkalmával tapasztaltam.

Közleményem tárgyául a magtermesztést választottam ugyan, de minthogy a takarmányrépa két éves növény, nem adhatok egészet anélkül, hogy ne öleljem fel a gyökérnek termesztését is; kezdjük tehát, mint a legtöbb gazdasági növénynek, úgy ennek is termesztését a magvetéssel s tartsunk a szerint sorrendet, a mint a munkák egymásután következnek.

Vetés.

A répát azután szoktuk vetni, ha már a tavaszi kalászosokat elvetettük, vethetnők ugyan a tavaszi kalászosokkal egyidejűleg is a mennyiben a hideg iránt nem érzékeny, de minthogy a répának hosszabb a tenyészideje az a pár hét különbség, mellyel a kalászosok után helyezük, semmiféle befolyással nincsen a termésre, általánosan bevett szokás: a zab, árpa, tavaszi buza, zabos bükköny, mák és len vetése után helyezni, mely Erdélynek nagyobb részében, mondhatjuk ott ahol a szőlőt termesztetni lehet március hó közepére — nagypéntek előtt és után egy héttel — szokott esni. A vetést tovább halogatni azért nem tanácsos, mivel a répamagva kemény mustár szerű burokban van, melynek áttörésére, hogy a csira utat leljen, sok nedvesség kell s ezt csak úgy biztosíthatjuk számára, ha

Minden gazdának, aki műtrágyát használ,
szüksége van modern, szabatosan működő

MŰTRÁGYASZÓRÓ GÉPRE

Elsőrangú gyártmány kizárólagos képviselője a

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE
BUDAPEST, V., Alkotmány-u. 31.

korán vetünk, a midőn a téli nedvesség még nem huzódott nagyon mélyre a talajban; de a midőn az is a csirázás kedvező feltételeihez járul, hogy az idő a korai vetési időszaknál valamivel jobban felmelegedett. Ha valamely magnál kell a gazdának a csirázó képesség iránt bizalmatlankodni, a répamag erre különösen rászolgál, mely iránt sohasem maradhat kétségben a gazda, ez is főleg előtérbe lép akkor, ha a mag ára magas s ez iránt, — mint jelenleg is — igen élénk a kereslet. A répáról szabályként állíthatjuk fel, „a vetéshez sohasem fogjunk, míg a csirázóképesség felől biztos tájékozódást nem meritettünk.“ A csirázathoz a répamagnál is, mint általában szoktuk, válogatás nélkül 100 magot számlálunk ki. Minthogy azonban az egynek látszó répamag, tulajdonképpen nem egy, hanem csak egy közös burok, melyben 3—4 külön mag szokott helyet foglalni, ha tehát én 100 magot számláltam ki, abból a legteljesebb csirázóképesség mellett nem 100 csirát várhatnék, hanem 300—400-t. Ennyit azonban a répánál sohasem érhetünk el, már jónak mondjuk azt a magot, melynek 100 darabja 200—250 csirát fejleszt, de sőt már a 140—180 csirával is teljesen megvagyunk elégedve s nyugodtan vethetjük el az ilyen magot.

A csirázó képességgel kapcsolatosan alkalomszerűnek tartom a mag impregnálásáról is megemlékezni. Szokták ugyanis ujabban, hogy a csirázás folyamat gyorsabbá tegyék, a répamagvakat kénsav és klorgáz maróanyaggal kezelni — öszekeverni — impregnálni, melyek a kemény, mustár-szerű magburkot meg vékonyítják, feláztatják, s ezzel állítólag nemcsak ez az előny jár, hogy a mag gyorsabban s így biztosabban csirázik, hanem, hogy ezek a maróanyagok, amidőn megvékonyítják a magvakat, egyszersmind számos parazitát is megsemmisítenek. Az impregnálás, ha helyesen vitétt keresztül és az impregnálás után nem sokáig várat magára a vetés, kísérletek alapján állíthatom, a csirázás erélyére jó hatással volt, amennyiben egyenlő körülmények között az impregnált mag gyorsabban csirázott és több csirát is adott, mint — a nem impregnált — természetes állapotban elvetett és egyenlő csirázóképességgel bíró mag. De, azért, hangoztatnom kell, ha az impregnált mag sokáig maradt vetetlen, vagy éppen más évre maradt, akkor már nagyon messze mögötte maradt az impregnált mag csirázó képessége, a természetes állapotban eltartott — nem impregnált — magvaké felett; ami természetes is, mert a vékonyabbá tett, feláztatott magburok, kevésbé tudott ellentállani a különböző behatásoknak. Ennélfogva kiscgazdáknak, akik nem tudják a magvak csirázásához szükséges feltételeket megadni, vagy nem ismerik ezeket

a feltételeket: az impregnált répamagvakat, ha mindjárt a vásárlás után elvetik; ajánlani lehet; azokra a gazdákra nézve azonban, akik ismerik a répamag természetét s a vetéssel ahhoz alkalmazkodni tudnak: a répamag impregnálása fölösleges.

A répamag vetésére jól megkell mivelní a földet, mert csak úgy lehet a megfelelő mélységre hozni a magot, ha a talajnak a kívánatos laza és porhanyó szerkezete megvan. A magot legalább 2—3 cm. mélyre takarjuk alá, hogy ott azt a nedvességet, melyre a magnak a csirázáshoz szüksége van, feltalálhassa. A mag csirázásának biztosítására nemcsak az alátakarás mélységére kell súlyt fektetni, hanem arra is legyen gondunk, hogy az elvetett mag körül a talaj a megfelelő tömödöttségben helyezkedjen el, jól hozzá tapadjon a maghoz, hogy körülötte a nedvesség a csirázás folyamata alatt biztosíttassék, melynélfogva a répavetés sikeréhez a *hengerezés feltétlen szükséges*. Ha azonban Campbell-féle tömörítőnk van, azzal ezt a feladatot tökéletesebben oldhatjuk meg. Ha homokos talajon termeljük a répát, a vetés előtt is hengereznünk kell, a laza szerkezetű talajon tehát két hengerezést adunk: egyet a vetés előtt, egyet a vetés után feltételezve természetesen ha sorbavető géppel végezzük a vetést. Kötöttebb talajon csak a vetés után hengereznünk, úgy az egyik, mint a másik esetben sima fahengereket alkalmazunk, melyek közül homokon az egy tagu is megteszi a szolgálatot.

(Folyt. köv.)

Takarmány földek fogas lásáról.

Az ujjbkkori gazdálkodási viszonyok ugy szólván mindenütt az állattenyésztés föllendülésével jártak karöltve. E változást világosan feltüntetik a statisztika számadatai, melyek szerint Magyarország állatállománya (szarvasmarha, ló, szamár, öszvér, sertés, juh és kecske összesen) volt 1904-ben 19,063,844 db. ami a legutóbbi 1909. évi országos állatösszeírás adatai szerint 20,542,395-re emelkedett, vagyis az állatlétszám kerekben másfél millióval nőtt.

Az állattartás ily nagymérvű emelkedése csakis úgy magyarázható, hogy az állatokból fokozott közvetlen haszon származik s az megszűnt a régi fölfogas szerinti »szükséges rossz« lenni. A gazdának itt is arra kell törekedni — mint a termelés minden egyéb ágánál, hogy minél olcsóbban produkáljon s minél drágábban értékesítsen, mert az ezt kifejező számadatok közti különbség szolgálja a valódi jövedelmet. A fölnevelés, illetve tartási költség leszállítása az állattartás jövedelmének fokozására olyan mód, melynek szabályozása inkább a gazda kezén fekszik, mint az eladási

árak megszabása, mely jobbadán rajta kívülálló tényezők szerint alakul.

Azon költségek, melyek az állattartásnál fölmerülnek, a következő tételbe csoportosíthatók:

- takarmány és alom értéke,
- általános költségek,
- forgó tőke kamatja.

Ezek közül a második olyan, hogy nagyobb arányú mérséklése nem egykönnyen eszközölhető, mivel pedig a harmadik a két elsőtől függ, világos, hogy az állattartás költségei legbiztosabban úgy fognak lényegesen csökkenni, ha sikerül a fogyasztott takarmány és alomanyagot kevesebb költséggel előállítani.

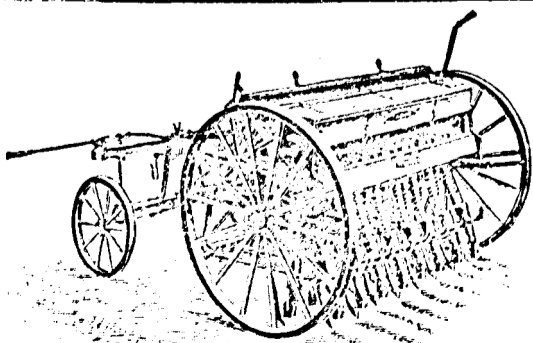
Ennek módja pedig — egyéb alárendeltbb körülményektől eltekintve — főleg abban áll, hogy igyekeznünk kell nagy takarmányterméseket elérni, mert a nagyobb hozadékkal szemben a termelési költségek csak elenyésző csekély mérvben gyarapodnak s a többletnek legjelentékenyebb része az állattartás javára esik. Allataink takarmányozásánál legjelentősebb szerepet játszik a szálás takarmány-félék, amelyeket minden állatunk nagy mennyiségben fogyaszt. A gazdára nézve tehát fontos feladat az hogy ugyanazon területről minél több takarmányt kapjon.

Itt, az erdélyi részeken, hol különösen sok a rét s a legelő, a terület fölszínalakulása pedig sok esetben a gazdálkodás irányát első sorban az állattartás és tenyésztés felé tereli, rendkívüli horderővel bír az a körülmény, hogy a gazda ugyanannyi állatot tud-e tartani földjein, mint eddig, vagy többet, avagy esetleg állataiból eladni kényszerül.

A rétek, legelők és egyéb takarmánytermő területek fű és széna hozamának nagyobbitására számos különféle eljárás szolgál: trágyázás, műtrágyázás, öntözés, vizelvezetés, felülvetés, talajmunkák stb., melyek közül itt e módszerek legegyszerűbbjével óhajtók foglalkozni, amely minden külön költség nélkül minden gazdaságban végrehajtható s ez: a fogasolás

A takarmánytermő területek nálunk akárhol semmiféle ápolásban nem részesülnek, a legelőkről, rétekről csak a fű kerül le, hogy aztán a természet magától ujat produkáljon s akárhány gazdaságban, ahol a szántóföldi területek rendben tartására nagy gondot fordítanak, a réteket, legelőket, mesterséges takarmánytáblákat elhanyagolják. Pedig a rét is ép úgy igényli az ápolást mint más termőterület.

A rét, legelő, lucernás, lóherés, baltacimos talaja idővel erősen összeülededik, rajta mindenféle gyomok ütnék tanyát, a vakondok fölturják s a termés egyre kevesebb, silányabb minőségű lesz. Ezen, amint említők, az ápolás egyik fontos munkájával: a fogasolással lehet segíteni.

Szab., „Rekord II.“ sorvetőgép

A losonci gazdasági gépgyár gyártmánya.

2024

Sorba vet — sorba trágyáz!

Allamgépgyári legújabb szerkezetű göcsseplőkészletek, benzínmotorok, resicai acélekék, Kalmár-féle rosták és egyéb talajmivelő eszközök.

Kivánatra szívesen küldünk árjegyzéket.

A Magy. Kir. Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége
Budapest, V., Váci-körút 32. szám.

A takarmánytermő területek boronálásának igen nagy jelentősége van. A boronálás célja a talajt megnyitni a meleg, a nedvesség, a levegő, s a napsugár behatolásának; a föld felületét porhanyóvá tenni, a csapadékvíz beszivárgását elősegíteni, a nap érlelő hatását jobban érvényre juttatni, a talajalkatrészek föl tárodását előmozdítani, a gyomokat ritkítani, a fű növekedését elősegíteni. A moha sok ízben annyira belepíti a nem ápolat talajt, hogy az értékeesebb növényzetet valósággal megfullasztja. A boronálással a mohát eltávolíthatjuk. A kaszálás után visszamaradó tórs, tarló, mely tavaszig megszárad, gyakran oly sűrű, hogy hátráltatja a fű növeését. A borona az ily tarlót össze-vissza hasogatja. A borona fogai a talajba hatolnak, azt föltépik, e közben a gyökereket sebzik, megsértik s ezáltal azokat újabb gyökér- és levélhajtásra ingerlik. Tehát a növények dusabban fognak hajtani, s a gyomféléket egészen elnyomják. Nem egy helyütt tapasztalták, hogy boronálással teljesen hasznavehetetlen rétek, legelők, silány takarmány földek megjavultak, kétszeres, sőt sokszoros termést adtak minden egyéb munkalat és talajjavítás nélkül.

A fogasolás pedig oly művelet, mely ugyszólván egyetlen gazdaságban sem ütközik tárgyi akadályba, ha egyszer a kellő fogatos erő rendelkezésre áll.

A fogásra nézve megjegyzendő, hogy a régi módu fakeszes borona mit sem ér, mert merev konstrukciójánál fogva nem alkalmazkodik a megfogasolandó terület gyakorta hepehupás, mélyedékes földszínéhez. A legjobban a láncborona felel meg, melynek minden egyes foga külön láncszemhez van erősítve s a felszín egyenetlenségeihez a legjobban hozzásimul. A nehezebb borona eredményesebb munkát végez, mint a könnyű, amely a kötöttebb természetű talajon csak végig táncol s alig-alig karcot. Fontos, hogy a fogak elég hosszúak, hegyesek és élesek legyenek. Ha esetleg megkoptak, célszerű megigazítani őket.

Fogasolni nem csak rétet, legelőt, kaszálókat kell, de egyéb évelő és egyévi takarmány is meghálálja: lucerna, lóhere, baltacim, nyulzapuka, sőt a zabos-bükköny is tavasszal rendes körülmények között mindig megfogasolandó, sőt célszerű a fogasolást öszszel is eszközölni, mert így annak előnyös hatásai fokozott mértékben érvényesülnek. A borona lehetőleg kétszer járja meg a táblát: hosszában és keresztben egyszer-egyszer, amikor hatása valósággal egy gyengébb kapálással ér föl. Mivel két ökrös vagy egy pár lovas fogat boronával 6—8 holdat is megjár egy nap alatt a dolog gyors és szapora.

Kötött, erősen megülledett talajon, vagy mohától nagyon elborított réten, valamint idősebb lucernásoknál, baltacimeseknél célszerűbb a mélyebbreható késes boronát — skarifikátort — használni amely jobban lazít, porhanyit s a terményságra igen lényeges befolyást gyakorol.

A vakandturásoktól megbolygatott rétek, legelők egyengetésére szolgáló eszközünk a rétgyalu, melynek vaskarmai a gyepet föl szagatják, a gyalukése a kupacokat és az összekuszálódott zombékot elmetszi, a mögéje akasztható tövisborona a talajt és a föltépett gyepet elsimítja. Ennek a kaszálás szempontjából van jelentősége.

Ennyiből áll ki a takarmánytermő területek talajának fogasolással való ápolása. Nagyon ajánlatos, hogy most, amidőn még legtöbb helyt nem késő, de már sürgetős igyekezzünk mihamarabb e munkát elvégezni. A reáfordított csekély munkát bőven fogja jutalmazni a nagyobb takarmánytermés s ennek kapcsán az állatokból származó nagyobb jövedelem.

Horváth Béla.

Karakul prémbőrök kezelése.

A prémbőrök értékét azok szépsége szabja meg. Mentől szebb fényű és göndörödésű a prém, annál magasabb árt ad érte a kereskedő. Hogy pedig jó, tartós, értékes, szép prémbőröket termelhesünk, nemcsak jó állatanyaggal kell rendelkezünk, hanem ismerve az egyes prémminőségeket, a levágás idejét, a nyuzást és szakszerű szárítást úgy kell eszközölnünk, hogy ezen három tényező jó keresztülvitele által termékeink értékükben emelkedjenek.

A karakul prémbőröknél — eltekintve a hasi bőröktől — általában négy minőséget szoktak megkülönböztetni; u. m. gyöngygöndör, pipaszárgöndörödésű, tollas és habosgöndörödésű. E négy minőség közül az első, a gyöngygöndör, a legszebb és legértékesebb; színe fényes fekete, a szőröcsigák végei nincsenek felkunkorodva, a csigák apró körökhöz hasonlólag vannak az állat testén, elhelyezve és mintegy a bőrre vannak lapítva. Sokan azt állítják, hogy ezen minőség csak úgy érhető el, ha a bárányokat születésük után azonnal jó szoros vászoningbe varjuk s ezt, az állatnak 4—5 napos korában bekövetkező levágásáig rajta hagyjuk. Célja volna ezen ingnek, hogy lenyomja a szőröcsigákat a bőrre és ne engedje azokat felbomlani. Ez a művelet azonban nézetem szerint fölösleges állatkinzás, mert magam is láttam igen szép gyöngygöndör bőröket, melyek oly bárányokról kerültek le, melyek soka életükben ilyen torturának kitéve nem voltak, csak éppen a legjobb időben lettek levágva.

A második minőség a pipaszárgöndörödésű bőr. Itt a szőröcsigák — különösen a hát közepén — egy-egy hosszabb, irón vastagságu kolbászt képeznek. Az ily bőrök is igen szép, egyenletes színűek és fényűek. Mindazonáltal, mivel a szűcsöknek a bőrök összeválogatása nagyobb munkát ad, azzal hogy csak egyforma pipaszárgöndörödésű bőröket illeszthetnek egymás mellé, hogy ezt megtehessek, az egyes bőrökből is csak kisebb részeket használhatnak fel, az ilyen minőségű prémbőrök ezáltal kis-

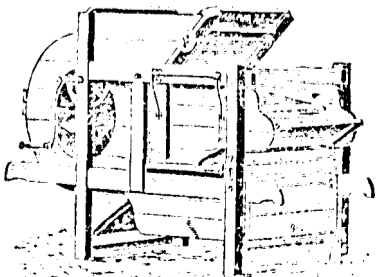
sebb értékűek mint az előbb említett gyöngygöndör bőrök. A szőröcsigák, illetve kolbászok végei itt már nem oly zártak mint az előbbinél. A pipaszárgöndörödésű bőr azonban, mint kereskedelmi áru még nagyon szépen megfelel s értéke is elég nagy ahhoz, hogy ha ily minőségű árut termelünk, juhászatunk rentábilis legyen.

A habos- és tollasgöndörödésű bőrök már az alárendeltebb minőségek közé tartoznak. Értékük is jóval alacsonyabb mint az előbb említettek értéke. Ez a minőség rendszeren későn, két-három hetes korban, lemetszett bárányok bőrénél szokott jelen lenni. Itt ha a szín és fény nem is szenved tulságosan, de a szőröcsigák között új szőrök lépnek fel, a csigavégek felbomlanak és vagy pehelyszerű, vagy habos kinézést kölcsönöznek a bundának. Az említettekől látható, hogy a prém minősége igen nagy mértékben függ a levágási idő jó megválasztásától. A gazdának bárányait, világra-jöttüktől kezdve, mindig szemmel kell tartania, hogy mikor éri el prémjük a legkívánatosabb alakulást, amidőn is azok haladéktalanul leöleődök. A leölésre alkalmas idő egyedenként változik. Vannak bárányok, melyeknek bundája 1—2 napos korban eléri a legkedvezőbb alakulást, másoké meg 7—8 nap alatt éri el ugyanazt. Eszerint pontosan, napra, a levágási időt megszabni nem lehet, legfeljebb mint végső határidőt lehet a 10 napos kort említeni, mert ezen idő letelte után a bunda minősége nem javul többet, legfeljebb romlik.

A prém minősége egyedi tulajdonság lévén az egyes állat is nagy befolyást gyakorol reá. Ezen tulajdonság mint egyedi tulajdonság átörökíthető lévén, ha mind oly állatokat hagyunk tenyésztünkben, melyek kis korukban gyöngygöndör bundát viseltek, úgy ezen tulajdonság nyájunkban idővel bizonyos mértékig, általános lesz, megszilárdul. A tenyész kiválasztás tehát — mint mindenütt — a prémbőrt termelő juhászatoknál is igen fontos, s ha a gazda, hasonlóság céljából, a legszebb prémet viselő bárányokat leöleti, s csak a gyengébbeket tartja meg tenyésztésében, idővel egész állományát elronthatja. A tenyész kiválasztásnál tehát nagy körültekintéssel kell eljárni, mert ha ezt rosszul eszközöljük, pótolhatatlan károkat okozhatunk önmagunknak.

A most említett két körülményen kívül, még a szakszerű, jó nyuzás és a bőrök tökéletes kiszáritása is nagyban befolyásolja a prém-bőr értékét.

A nyuzás sok kezűgyességet tételezve fel, csak oly egyénekkal végeztetendő, kik ezen mesterségbe már, kisebb értékű bőröknek lenyuzása által, magukat kellőképpen begyakorolták s így esetleges ügyetlenségükkel nekünk nagyobb károkat nem okozhatnak. A nyuzás a bárányoknál következőképpen eszközölendő. A levágott bárányról a bőrt nyitva nyuzzuk le. Először a mellső lábak, belső oldalán vágjuk

Minden gazdaságban nélkülözhetetlenek

az „Európa“-szerke első helyen elismert kitünő szerkezetű és legolcsóbb, a gazda minden követelményeinek legjobban megfelelő **„EREDETI KALMÁR-ROSTÁK“** Ez évi ajándékainkról szíveskedjék ingyen árjegyzéket kérni.

KALMÁR ZS. és TÁRSA Hódmezővásárhely

Különleges termény tisztító gépgyár és vasöntöde.

ERDELYRESZI VEZÉRKÉPVISELET SZÉKELY GAZDÁK SZÖVETKEZETE

Marosvásárhely, Székelyudvarhely és Sepsiszentgyörgy.

fel a bőrt, a körmöktől a szegycsont közepéig, ezután a hason végig, kezdve az álcsontnál végezve a végbényilásnál, majd a hátsó végtagokon, hátul és belül, ott ahol a szőr forgók látszanak. Ennek elvégzése után kezünk lassu, egyenletes nyomása mellett lehuzzuk a bőrt a farkról, majd a két hátsó végtagról. Ezután átmetszve az achillesin és csánk közötti szalagot, a bárányt felakasztjuk hátsó lábaival két kampós szögre. Az így felfüggesztett bárányról, gyenge húzással és öklünkkel gyengén tolvá, lehuzzuk a bőrt a hátról és nyakról, mely művelet elég könnyen végezhető. Nagyobb nehézséget okoz a fejen levő bőr lenyúzása; itt először a füleket kell levágni úgy, hogy a fülkagylók a bőrön maradjanak, vigyázva arra, hogy a bőrt át ne metszük. Ennek elkerülésére kezünket — a fülkagylók lemetzésénél — egész a kóponyacsontra szoritva, lassan vágjuk el azokat. A fej nyuzásánál még a szemek körül kell nagyobb ügyelettel lenni, mert itt a bőr vékony, gyenge, igen könnyen kiszakad. A bőrt legcélszerűbb, frissen leölt, még meleg állatról azonnal lehuzni, mely ilyenkor még könnyen leválasztható, nincs rászáradva, rásülve az állat testére, azonkívül az állat tagjai még nincsenek megmerevedve s így kezelhetőségük könnyű.

Ha a bőrt szerencsésen, levágás, kilyukasztás nélkül lehuzzuk az állat testéről, úgy a kifeszítésnek és a szárításnak sok körültekintést és gondosságot igénylő munkája következik. A kifeszítést sima, gyalult deszkalapon végezzük. A bőrt, a prémes oldalával a deszka felé fordítva, úgy feszítjük ki, hogy először a fejet, majd a két mellső lábat erősítjük meg egy egy szöggel, a fejet szükség esetén két szöggel. Ezt követi a hátsó végtagoknak megerősítése, míg végül az oldalakat feszítjük ki két-két szöggel. A kifeszítésnél ügyelni kell arra, hogy a friss bőrt tulságosan ki ne feszítsük, mert az esetben a beszáradó, összehúzódó bőr a szögezéseknél igen könnyen beszakad, mely hiba természetszerűleg az áru értékét csökkenti.

A felszögezett bőrt ezután egy életlen késsel, vagy fadarabbal a rátapadt fölösleges zsirtól és huscafatóktól megszabadjuk, majd a vértől, tiszta vízzel való lemosás után, megtisztítjuk, vigyázva arra, hogy a prém nedves ne legyen. A letisztítás után pedig sóoldattal kenjük be. Az így elkészített bőrök ezután a szárító helyiségbe kerülnek. A szárító helyiségnek szellősnek és árnyékosnak kell lenni, hogy benne a friss bőrök lehetőleg 8—10 nap alatt beszáradjanak. Ennél rövidebb vagy hosszabb idő alatt száradt bőrök rendszeren hibásak. A rövidebb idő alatt száradt bőrök általános hibája az ugynevezett elégs. Ez a kalamitás

akkor áll elő, ha túl nagy hőnek, vagy éppen a nap hevének van kitéve a friss bőr. Hogy ez be ne következzen, árnyékosnak kell lenni a szárítóhelyiségnek. Az ily elégett bőr merev, törékeny, szőrét veszti, tehát értéktelen.

Az előbb említett hibának ellentéte, a túllassu száradás következményeként fellépni szokott, megbüdösödés (verstinken). A hiba fülledt, léghuzamnélküli helyen száradt bőrök-nél gyakori. A bőr ilyenkor egy bizonyos rothadási stádiumon megy át. A szőrtüszőkből a szálak, vagy azonnal kiesnek, — minek következtében egész kopasz foltokat kapunk a bundán; — vagy csak a feldolgozás alatt hullanak ki, s így a feldolgozás alatt értéktelenedik el a bőr. A megbüdösödésnek — ha azt a baj kezdetén észrevettük — ugyan, erős timsóoldatnak a bőrre való kenése által, elejét vehetjük; ha a hiba azonban előrehaladott stádiumban van, ez sem segít. A lassu szárításnak még az is hibájául rovandó fel, hogy a prém igen sokáig van rászoritva a deszkalapra, s így a gondörödések könnyedségükből igen sokat veszítenek.

Fentiekből következik tehát, hogy minden igyekezetünkkel azon kell lennünk, hogy a szabályszerű idő alatt száradjanak be bőrünk, mert így nyerhetünk csak jó, értékes árut.

A kiszáradás után a bőröket a deszkáról leszedjük, s azokat szellős helyen után-száritjuk, illetve raktározzuk; majd az elszállítás előtt — az előbb leirt minőségek szerint — osztályozzuk és végül 10-10 darabonként bálozzuk. Az elraktározás közben is kezelni kell a bőröket, időnként kiporolni, a molytól, nedvességtől, s egyéb káros befolyástól óvni.

Amint a fent leirt teendőkből látszik, a prémbőr nyerésnél a nyerstermék előállítása, nem éppen könnyű dolog, sok gyakorlati szakértelmet, türelmet és kedvet igényel, ezen több munka azonban, az elért magasabb haszon által méltányolva is van.

Hullitschka Antal.

IRODALMI SZEMLE.

A műtrágyák helyes alkalmazása.

A műtrágyák helyes alkalmazása címen hagyta el a sajtót egy igen értékes füzet, mely minden tekintetben a címnek megfelelően tárgyalja azt a kérdést, mely ma úgy a nagy, a közép, mint a kisbirtokosnak aktuális kérdését képezi. A kitünően megírt füzet érdemes szerzője *Kerpely Kálmán*, a debreceni gazdasági akadémia nagytekintetű igazgatója, aki alapos tudással, nagy körültekintéssel és erős gyakorlati érzéssel írta le mindazokat a nagyfontosságú, széles alapokra fektetett kísérletek eredményeinek alapján megállapított feltételeket,

melyek nélkül a műtrágyák helyesen nem alkalmazhatók.

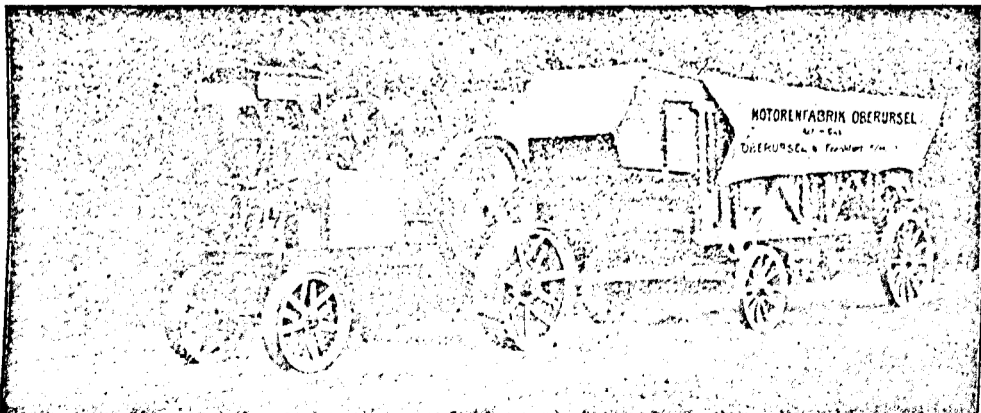
A műtrágyázás az utóbbi időkben, mind nagyobb arányokat ölt és pedig nemcsak az intenzívebben kezelt nagyobb gazdaságokban, hanem a középbirtokon is, sőt a kis gazdák is beálltak már igen szép számmal a műtrágyázók gárdájába. Különösen a kisgazdák köréből halatszott gyakran a panasz, hogy nem tudnak olyan utbaigazító füzetet kapni, melyből ők megtanulhatnak, tulajdonképpen mit is kellene nekik tenni, hogy helyesen alkalmazzák a műtrágyákat és így érdemleges eredményeket érthessenek el.

De nem szabad azt gondolni, hogy Kerpely Kálmán füzetéből csak a kisgazdák tanulhatják meg a szükséges tudnivalókat a műtrágyázás köréből; ez a már eddig is széleskörben elterjedt füzet magában összpontosítja négy részben mindazt a műtrágyázás elméletéről és gyakorlatáról ami a kisgazdák mellett, a középbirtokosok, bérlők, gazdatisztek és gazdasági tanítók céljának is teljesen megfelel, és azoknak az egy nélkülözhetetlen irányítója a trágyázás kérdésének eredményes megoldása terén. Kerpely jeles füzetének első részében a növények táplálkozásával foglalkozik, majd kiterjeszkedik azon kérdés megvilágítására, miért kell a növényeket trágyázni, és milyen vonatkozásokban áll az istállótrágya a műtrágyákhoz.

A második részből megismerjük a műtrágyák előnyeit az istállótrágyával és a talaj táplálóanyagaival szemben. Ugyancsak ezen részben a műtrágyákat a bennük lévő növényi tápanyag szerint három főcsoportba osztva ismerteti meg a foszfortartalmu műtrágyákat, a káliumtrágyákat és a nitrogéntrágyákat. Minden főcsoportban először megemlékezik azon főcsoport általános jelentőségéről, majd a főcsoportba sorolható műtrágyaféleségeket írja le, végül elmondja, melyiket használjuk közülük, mikor és milyen módon történjék a kiszórásuk.

A harmadik részben találjuk meg a műtrágyák helyes alkalmazásának a feltételeit; a műtrágyák összekeverésének, kiszórásának mikéntjét; a műtrágyák utóhatásának, kiterjedését a műtrágya keverékek alkalmazásának helytelenségét. A harmadik rész második felében a műtrágyák kellő érvényesülésének feltételeit, a talajviz raktározása, a szántóföld minőségének hatása a talaj mésztartalma, a műtrágyázási kísérletek végrehajtása, és a műtrágyák vásárlása alatt tárgyalja.

A negyedik résznek szenteli a kiváló szerző nagyon helyesen füzetének mintegy felét, ugyanis ezen részben ismerteti meg hazai tapasztalatok alapján, az egyes növényeknél leginkább megfelelő műtrágyázási eljárásokat. Felsorolja a buza, rozs, árpa, zab, cukorrépa,

Magyarországban mindenféle talaj- és terepviszonyok között sokszorosan kipróbált

2384

MAGÁNJÁRÓ-MOTOR

tökéletes gyártója:

Oberurseli Motorgyár r.-t.

Bécs, VI/2., Gumpendorferstrasse 72.

Referenciákkal kívánatra készséggel szolgálunk.

takarmányrépa, burgonya, tengeri, lucerna, lóhere, repce, kender, dohány, rétek, szőlők műtrágyázását; mindenik növénynél kiterjeszkedve a legújabb tapasztalatokra és ügyelve arra, hogy minden egyes növény műtrágyázási eljárásainak ismertetése mellett, az általános utbaigazításokat is megtalálja e részben az olvasó. Az egyes növényeknél elért kedvező eredmények szemléltetővé tétele szempontjából, 13 ábrában hazai felvételekben mutatja be azon érdemleges eredményeket, melyeket a műtrágyák helyes alkalmazásával fel lehet mutatni.

Ilyen beosztás mellett, és olyan tárgyilagossággal, de amellyel mégis meggyőző módon megírt és hódító utjára bocsájtott füzet mint a műtrágyák helyes alkalmazása kívánatos, hogy olyan mértékben terjedjen el gazdáink között, mint amilyen mértékben még magyar nyelven megírt füzet nem terjedt el. Hirdesse e füzet a nagynevű szerző érdemeiben gazdag munkásságának újabb sikerét hazánk minden részében!

A gazda könyvtárából nélkülözhetetlen füzet, az Országos Magyar Gazdasági Egylet könyvkiadóvállalatában megjelenő és Buday Barna által szerkesztett »Köztelek olcsó könyvtára« II. évfolyamának mint 3. füzeté jelent meg 13 ábrával; a Pátria irodalmi vállalat és nyomdai Részvénytársaság nyomdájában. — A füzet ára 50 fillér. *Juhász Árpád.*

A hegyvidéki népsegítés. A földművelésügyi miniszterium folyó évi első kiadványa azt a címet viseli, hogy: A hegyvidéki gazdasági akció 1908. évi működésének ismertetése. A száznegyvennégy oldalra terjedő és számos statisztikai táblázattal felszerelt füzet a hegyvidéki miniszteri kirendeltség működési körében kifejtett kormányakcióval és ennek 1909-ben mutatkozó eredményeivel foglalkozik részletesen. Az akció keze alatt álló terület, melyet az állam a rutén kisgazdák részére bérel a Schönborn uradalomtól, ez idő szerint 20.039 hold, melynek legnagyobb része kisgazdák és községeknek adatott bérbe, a havasi terület pedig házi kezelésben van és bárcázás útján értékesül, egy része tanügyi célokra szolgál. A havasi legelőkön ebben az évben felhajtott állatok száma, — számos marhára átszámítva 5809 db volt, fűbér címén pedig 24.801 korona folyt be. A havasi területek szolgáltatóképességének emelése érdekében állandó kísérleteket folytat a havasi takarmánykísérleti telep. A szakismertetek terjesztése céljából számos községben rendezett a kirendeltség népies gazdasági előadásokat, tartott fenn népies mintagazdaságokat, szervezett gazdaköröket, s az alsóverceki Balogh Vilmos féle hegyvidéki gazdasági telepen 14 ifjút képezett ki az okszerű havasi gazdálkodásban és vajmesteri ismeretekben.

A vidék gazdálkodásának színvonalát emelik a gépkiosztások, vetőmagkiosztás, legelő és rétjavítások, valamint a jó tenyészállatok kedvezményes áron való beszerzése. Ugy állattenyésztési, mint közegészségügyi szempontból áldásos tevékenységet fejtett ki a kirendeltség az által, hogy a számos helyen mutatkozó vízhiányt kutak felállításával enyhítette. Igen szép eredménnyel jártak a háziipar fejlesztése érdekében tett intézkedések. 1908-ban már 13 kosárfonó mülhely, 5 seprűkötő és abroncsfaragó telep, 3 fadaragó szövetkezet, 2 vászonszövő, 2 művirágkészítő, 5 szőnyegszövő, 3 kötőipari, 5 himzőtelep 1 gyermekjátékkészítő és 1 gyapjuszövő szövetkezet állott működésben, s a kilizetett munkadíjak összege meghaladta a 200.000 K-t. A háziipar fejlesztés érdekeit szolgálják ezenkívül a tanfolyamok, az iparházak, a vidékbeli ifjaknak szakiskolákban és ipartelepkeknél tanulmányok céljából való elhelyezése s a kiállításokon való részvétel, mint a piacszerezés eszköze. A vadon termő gyógy- és kereskedelmi növények gyűjtése iránt is megindította tevékenységét a kirendeltség s az ehhez

szükséges ismereteket a néptanítók útján óhajtván terjeszteni 1908-ban hat néptanítót küldött ki a kolozsvári gazdasági akadémián rendezett tanfolyamra. A munkás közvetítést szintén kezébe vette a kirendeltség s az összes elszervezett munkások munkabére egyfél millió koronára tehető. Nagy arányokban haladt tovább az utak és patakok rendezése, a munkások és kisgazdák jogvédelme és az inségesek segítése is. Nagy szerepe van ezen vidékeken a hitelszövetkezeteknek és szövetkezeti áruraktáraknak, melyek legjobb orvosságai a több helyen mutatkozó pénz és kereskedelmi uzsorának, mert egészséges áralakulást biztosítanak. A szövetkezetek által elért eredményekre jellemző, hogy a hitelszövetkezeteknél a folyósított kölcsönök összege mintegy 6 millió korona, a takarékbetétek és pénztálcák pedig másfél millió rugták. Új szövetkezeti áruraktár 1908-ban 11 alakult úgy, hogy most összes számuk 70. Az áruraktárak összes bruttó bevétele 1,757.155 K, a mi az 1907. évi eredménnyel szemben 358.000 K emelkedést jelent.

A gazdasági tudósítók Évkönyve. A földművelésügyi miniszterium minden esztendőben Évkönyvet ad ki a gazdasági tudósítóknak, a melyben tájékoztatja őket a rájuk néző feladatokról és alkalmat nyújt arra, hogy az Évkönyvet a gazdasági tudósítók tanácsadó kalauzul fogadján, gazdatársaiknak a mezőgazdasággal foglalkozóknak minden felmerült esetben szaktanácscsal szolgálhassanak. Ez lévén az Évkönyv célja, tartalmában évről-évre gyarapodik, évről-évre újabb és újabb részekkel bővül. Az 1910. évre szóló Évkönyv a termésbecslési határnapokra egy nagyon lényeges változtatást közöl. Ugyanis a római nemzetközi mezőgazdasági intézet kötetébe tartozó államok képviselője abban állapodott meg, hogy minden hó 20-án egy, az intézet kötetébe tartozó összes államok terméskilátásait ismertető közleményt tesz közzé a világsajtó útján. Magyarországi tagja lévén a nemzetközi szövetségnek, a termésbecslések közzétételére eddig megállapított időpontokat a földművelésügyi miniszterium kénytelen volt megváltoztatni, hogy a jelzett időre már kész adatokat tudjon a római intézetnek adni. Ehhez képest a gazdasági tudósítói jelentések beküldési határnapjai ezentúl nem elsején és tizenötödiken, hanem kilencedikén és huszanötödiken vannak. Az Évkönyv nemcsak az új, megváltozott termésbecslés határidejét közli a tudósítókkal, hanem igen szabatosan sommázza összes munkakörüket és könnyen megérthető módon magyarázza, hogyan kell a megküldött rovatlapokat a becslés pontosságára érdekében kitölteni, valamint általában a határszémlet és becslést foganatosítani.

De ezen szakszerű tanácsok mellett kiterjed az Évkönyv a földművelésügyi tárca valamennyi ügykörére és ágára. Minden egyes közleménynek az a világos célja, hogy a gazdasági tudósító tájékoztathassa gazdatársait és főleg a kisgazdákat az újabb életbe lépett törvényekről és intézkedésekről, hogy megkímélje őket azoktól a kellemetlenségektől, időtöltéstől, esetleg a közigazgatásilag kiróható bírságoktól, melyek az új törvények és rendelkezések nem tudása miatt a kisgazdákra várhatnak. Részletesen foglalkozik az Évkönyv azokkal a népjóléti intézményekkel, melyek a tárca keretében létesültek. Ismerteti a gazdasági munkáspénztárt, a munkaközvetítést, a földművelésügyi országos irodáját, azonkívül a munkásházákra vonatkozó tudnivalókat is. Kibővült az Évkönyv az új bortörvény végrehajtására vonatkozó és a bortermelő gazdákat érdeklő utasítással. Ugyancsak új dolog a halászati törvény ismertetése és a múlt évben tolgatosított állatszámolás eredményeinek sommázása. A törvényhozás a múlt évben a szarvasmarhatenyésztés fejlesztéséről új törvényt alkotott, melynek a gazdaközönséget érdeklő részét szabatosan ismerteti az Évkönyv. Szóval el lehet mondani, hogy a miniszteri kiadvány jóformán kis lexiconja a mezőgazdaságra tartozó ismereteknek és óhajtandó, hogy mint más földművelésügyi miniszteri kiadványok, nem csak a gazdasági tudósítók kapják azt, hanem

könyvpiacra is bocsássák. Mert az Évkönyvbe gyűjtött adatokra igen sokszor lehet szüksége nemcsak a gazdasági tudósítóknak, hanem általában minden gazdának.

KISEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

+ A tej érzékenysége a takarmány szaga iránt. Dr. Klein, a proskau tejjgazdasági kísérleti állomás vezetője, következő esetet közli:

Egy földbirtokos egy sajtoló takarmánypróbát küldött az állomáshoz azzal a kérdéssel: vajjon ez lehet-e az oka, hogy a vaj minősége egy idő óta szembetűnően rosszabb lett? A próba olyan savanykás szagu volt, mint a jó sajtoló takarmány szokott lenni s megvizsgálva, teljesen kifogástalannak bizonyult. Ezekből bizvást lehetett következtetni, hogy ez a takarmány, átmenve az állat emésztő-szervein, nem lehet oka a vaj rosszabbodásának. Minthogy azonban a beküldött próba szabad savat mégis tartalmazott, az állomás azt tanácsolta, hogy a sajtoló takarmányt ne etessék fejés közben, vagy közvetlen a fejés előtt, hogy minden lehetőség ki legyen zárva a tej és a takarmány közti érintkezés tekintetében, s azonkívül az istállót — amennyire csak lehetséges — szellőztessék. Ez az eljárás teljes sikerre vezetett. A sajtoló takarmányt továbbra is ettették s a vaj pár nap múlva már teljesen megjavult. Ugyanez történt egy másik majorban is.

Ezek az esetek ismét bizonyítják, amit régóta tudunk ugyan, de amit még sem vesznek kellőképp figyelembe: hogy a tej idegen szagu anyagokat mohón felszív magába, és hogy az istálló szellőztetése kiváló fontossággal bír. Mert a sajtoló takarmánynak a vajra gyakorolt rossz hatása tényleg arra vezetendő vissza, hogy bizonyos erjesztőanyagok a takarmánnyal az istálló levegőjébe s abból a tejbé jutottak; a tejből olyan kémiai változásokat idéztek elő, hogy a tejből készített vaj megromlott. Ez a példa is igazolja az istálló tisztántartását és szellőztetésének fontosságát.

+ A fák vértetűje ellen. Tegyük 3-4 liter forró vízbe $\frac{3}{4}$ kiló közönséges dohányt; az így készült forrázat sűrű barna folyadékot képez, melyhez a dohánylevelek kiszedése után rendes nagyságu három pohárnyi 5% karbolsav oldatot öntünk. Miután a fának ama részeit melyeken vértetűk vannak, gondosan levakartuk, azokat a forrázattal jól bekenjük kefével vagy ecsettel, a magasabb ágakon pedig rudra kötött szivacsos. A levakart vértetűes kéregdarabok azonnal elégetendők; a vékony szintén vértetűlepelt ágakat legcélszerűbb levágni és szintén elégetni. A leirt szer az évnek bármily szakában sikerrel alkalmazható; legcélszerűbb azonban mégis, ha a fertőzött fákot márciustól augusztusig kenjük be vele. A földből kibuvó vértetűk telmázását a fákra az ismeretes lépgyűrűkkel lehet megakadályozni.

+ A jól tojó tyúk ismertető jelei. Az első ismertető jel e tekintetben a taréj és a szakáll. Minél pirosabbak ezek a tojás időszeke alatt valamely tyuknál, annál jobb tojó szokott az rendszeren lenni. A középszerűen és a rosszul tojó tyukoknál a taréj és szakáll rendszeren csak halvány pirosak, míg a fülkarima piszkosfehér és sárgás-rózsaszín szokott lenni. Ha a baromfi takarmánya közé elegendő mennyiségű tojáshejat vagy meszet keverünk, a tyúkok nemcsak mohóan fogják enni a takarmányt, mint egyébként, hanem jobban is tojnak. Ez annál fontosabb, mert akármily jó legyen is a baromfi takarmánya és akármily jó tojó különben a tyúk, ha nem kap elegendő meszet a tojás héjának képzésére, nem fog jól tojhatni.

KORMÁNYINTÉZKEDÉSEK

A földművelésügyi miniszter intézkedései. Serényi Béla gróf földművelésügyi miniszter előadónak mihez tartásul kijelentette, hogy tekintettel úgy a belső, mint a külföldi, közelebről az osztrák piaci viszonyokra s arra, hogy a természetes föltételek nálunk sokkal nagyobb arányú mezőgazdasági termelést tesznek lehetővé, általában legsürgősebb feladatának a termelés fokozását tekinti és ebben az irányban teszi meg sürgősen a már lehetséges kormányzati és adminisztratív intézkedéseket; később pedig, mihelyt az országgyűlés összejön, a szükséges törvényhozási előterjesztéseket.

Igy máris intézkedett az iránt, hogy sertésenyésztésünk, mely a kisebb vagyonu falusi földművelő népnek fontos jövedelemforrása volt, egyrészt a világpiaci kedvező konjunkturák kihasználása érdekében, másrészt, mert e tenyésztési águnkat a sertésvész erősen megkárosította, az állam hathatós támogatásával újra föllendíttessék. Az állami támogatás módját egyelőre abban állapította meg, hogy a községi köztenyésztési célokra a kir. gazdasági felügyelőségek által közvetített sertéskanok tetemes (30%) árkedvezményrel osztassanak és hogy a megcsappant állományú szegényebb községek a kantartés költségeiben az állam által segítsenek.

Az állattenyésztés gyorsabb fejlesztésével kapcsolatosan szükséges törvényhozási előterjesztések között van a közlegelők alapos rendezésére és feljavítására vonatkozó intézkedés, melynek gyakorlati célja az, hogy a szóban lévő elhanyagolt területeken jövedelmező termelés induljon meg és hogy állatállományunk a legelőkön megfelelő táplálékot és hustermelésünk a világpiaci viszonyok által most nagyon megokolt fejlesztő eszközt nyerjen.

A földművelésügyi kormány sürgős teendőinek második csoportja a birtokpolitika terére esik. A miniszter álláspontja az, hogy minden birtokkategóriának, úgy a nagy, mint a közép- és kisbirtokosoknak is megvan a maga saját gazdasági és szociális hivatása. Szükséges azonban, hogy a birtokok elhelyezkedése és megosztása a nemzet gazdasági és szociális viszonyainak és szükségének megfelelően, mert ez a nemzet egyetemes anyagi haladásának és szociális békéjének alapja. A mennyiben e tekintetben úgy a közgazdasági politikusok, mint a gazdaközönségnek már kifejezettek véleménye szerint pótlendő hiányok és orvosolni való bajok vannak, a miniszter mindezen megfelelő telepítési és parcellázási intézkedésekkel kíván segíteni és mihelyt a parlamenti viszonyok lehetségessé teszik, a szükséges törvényhozási előterjesztést megtenni. A földművelésügyi miniszter e sürgős munkák hathatós végrehajtása, illetve előkészítése által a legközelebbi időt eléggé elfoglaltnak látja és további munkaprogramja iránt való intézkedéseit, illetve nyilatkozatait későbbre tartja fenn.

A méhészeti szaktanítók kerületeinek beosztása. Serényi Béla gr. földművelésügyi miniszter a méhészeti szaktanítók kerületeinek eddig érvényben volt beosztását a szolgálat érdekében megváltoztatta s az eddigi nyolc kerület helyett az ország területét kilenc méhészeti kerületre osztotta be. A méhészeti kerületek székhelyei: Rákoscaba, Pápa, Pozsony, Eger, Sárospatak, Arad Kolozsvár, Marosvásárhely és Temesvár. A kolozsvári szaktanító Szilágy, Szólnokdoboka, Kolozs, Tordaaranyos, Alsófehér, Hunyad, Szeben és Fogaras, a marosvásárhelyi szaktanító Besztercenaszód, Maros torda, Kisküküllő, Nagyküküllő, Udvarhely, Csik, Háromszék és Brassó vármegyét látja el.

Birtokpolitika és közművelődés. Gróf Serényi Béla földművelésügyi miniszter, abból az alkalomból, hogy az Országos Közművelődési Tanács az analfabéta tanfolyamok rendezését a telepese községekben is megkezdte, leiratot intézett a tanácshoz, melynek figyelmét a telepesek társadalmi életének tanulmányozására hívja fel. Elvárja a miniszter a tanács tájékoz-

tató felvilágosítását az iránt is, hogy ott, ahol a nemzetiségi vidékeken az állam céltudatos birtokpolitikával a szegény elem gazdasági megerősítésén fáradozik, nem lenne-e helyén a társadalmi szerveknek fokozottabb tevékenysége oly célból, hogy az állami gondoskodás által fogékonyabb lakosság között az állameszme erősíttessék.

A mezei közös dűlőutak visszaszerzése. Felmerült konkrét tényből kifolyólag elvi jelentőségű határozatban mondotta ki a földművelésügyi miniszter, hogy a mezei közös dűlőutak megszükitése, másfelé irányítása, elszántása, vagy megrongálása esetében az eljárás a közigazgatási hatóság hatáskörébe tartozik ugyan, de ebbe a hatáskörbe nem tartozik bele oly magánosok birtoklásában lévő ingatlanok vitás tulajdonjoga feletti döntés, mely ingatlanok már régóta nem szolgálnak nyilvános közlekedési célokra. Az ilyen ingatlan, ha eredetileg valóban közterületet képezett is, a foglalóktól csak bírói uton szerezhető vissza.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK

A borvizsgáló bizottságok. A földművelésügyi miniszter az 1908. XLVII. t.-cikk 52 §-ának rendelkezése alapján alakított budapesti borvizsgáló szakértő bizottság elnökévé a folyó évre Wartha Vince dr. miniszteri tanácsost, a József műegyetem rektorát, a kolozsvári borvizsgáló szakértő bizottság elnökévé pedig gróf Béli Akost nevezte ki. Kinevezte továbbá a budapesti bizottság tagjaivá: dr. Drucker Jenőt, a magyar szőlősgazdák országos egyesületének igazgatóját, Forster Elek földbirtokost, Görgey Gyula cs. és kir. kamarást, Koricsánszky Jánost, a m. kir. állami »Miklós« szőlőtelep nyugalmazott igazgatóját és Lindmayer Ferenc székesfővárosi törvényhatósági bizottsági tagot, a bizottság előadójává dr. Kosutány Tamást, a budapesti orsz. kémiai intézet és központi vegykipróbáló állomás igazgatóját, a bizottság titkárává dr. Lakner Ferenc miniszteri segédtitkár, a kolozsvári bizottság tagjaivá pedig báró Jósika Gábor cs. és kir. kamarás, földbirtokost, dr. Szentkirályi Ákos gazd. akadémia igazgatót, Tokaji Lászlót, az erdélyi gazdasági egyesület titkárát és Weisz Józsefet, az erdélyi pinceegylet igazgatóját és a bizottság előadójává dr. Fabinyi Rudolf kolozsvári egyetemi tanárt, a kolozsvári vegykipróbáló állomás kezelőjét.

Szőlő- és gyümölcskiállítás Désen. A Szólnokdobokamegyei Gazdasági Egyesület összel Désen gyümölcs, szőlő- és konyhakerti kiállítást rendez. Széleskörű mozgalmat indított az egyesület ebben az ügyben, midőn az egyesületi értesítő útján részvételre szólítja föl a vármegye gyümölcsstermesztő gazdáit. Részletes felvilágosítással szívesen szolgál a titkári hivatal.

A mezőgazdasági elem erősítése. Az angol közvélemény mind komolyabban foglalkozik azzal, hogy az eddig teljesen elhanyagolt mezőgazdaságot ismét az őt megillető előkelő helyre visszaállítsa. Érdekes, hogy a liberális kormány rendkívüli erőltetéseket tett arra nézve, hogy az Angliából egészen kipusztított parasztságot újból életrekeltsék. Mert meggyőződött arról, hogy a városi és gyári üzemekben elsatnyult népesség nem bír többé azzal az egészséges ellentálló erővel és energiával amely a szabad természetben élő kisbirtokososztály kiváló jellemvonása. Azért hozta be a Small Holdings Act ot, de bizony kevés eredménnyel. Most Mr. Jesse Collings, ismert képviselő új törvényjavaslatot nyújtott be, amelyben az összes elemi iskolákban a gyakorlati mezőgazdasági oktatást kötelezővé óhajtja tenni. A törvényjavaslat benyújtását a jelenlegi pártviszonyoktól feldult angol parlament igen szimpátikusán fogadta, ami jele annak, hogy a pártok harcaik közepette is elismerik ezen törvényjavaslat fontosságát nemzeti szempontból. Nálunk pedig, a mezőgazdasági népesség erősítése helyett mindenki az ipar fejlesztéséért lelkesedik.

Magyarország sörtermelése. A magyar korona országainak sörtermeléséről összeállított utolsó kimutatásából közöljük a következő adatokat: A február hónapban megadózásra bejelentettek 230.955 hektoliter különböző cukormérő fokkal bíró sörlevet, 12.409 hektoliterrel többet, mint az elmúlt év február hónapjában. A bejelentett mennyiség után tesz a söradó 988.469 koronát, a söradó pótlék 2.142.954 koronát. A szeptember-februári időszak alatt megadózásra bejelentettek 955.284 hektoliter különböző cukormérő fokkal bíró sörlet, 141.688 hektoliterrel többet, mint az előző termelő év hasonló időszakában, ami a sörgyártás emelkedését bizonyítja. A szeptember-február hónapokban bejelentett mennyiség után tesz a söradó 4.029.632 koronát, a söradó pótlék 9.080.212 koronát.

Kivándorlás és határszéli forgalom 1910. január hóban. Az Országos Statisztikai Hivatal január havi kimutatása szerint a magyar birodalomból 7967 egyén vándorolt ki és ezek közül 1381 utlevél nélkül. A kivándoroltak közül 7252 ment Amerikába, 370 Romániába és 150 Németországba. Az 1909. év január havához képest csökkent a kivándorlás, amennyiben akkor 11 989 volt a kivándorlok száma. A kivándorlóknak 27,5 százaléka magyar anyanyelvű. Bevándorolt 579 egyén nagyobb részt Ausztriából. A magyar, román és a magyar szerb határon 74.747 egyén lépett át s a belépők száma 1840-nel haladta meg a kilépők számát. Ugy látszik tehát, hogy a kivándorlás az idén valamelyest csökken, ami a kivándorlással fokozódó munkakereslet emelkedésének tulajdonítható.

Száritott szeszmoslák takarmányozás eljárása. Hirsch Ödön kolozsvári szeszgyártulajdonos a következő felterjesztést intézte a földművelésügyi miniszterhez: »Tisztelettel jelentem, hogy a kolozsvári magyar-u. 43. sz. alatti ipari szeszgyáramban f. év április, május és június hónapjaiban mintegy háromezer métermázsza száritott tengeri moslákot fogok termelni. Mai készletem körülbelül ezeröttszáz métermázsza, összesen tehát négyezeröttszáz métermázsza fog ez évnegyedben a hazai gazdaközönség rendelkezésére állani.

Jelen tiszteletteljes beadványom másodpéldányait tudomásul vétel végett megküldöm a kolozsvári m. kir. Pénzügyigazgatóságnak, az Erdélyi Gazdasági Egyletnek és a m. kir. kerületi gazdasági felügyelőségnek Kolozsvárt.

Ajánljuk érdeklődő gazdatársaink figyelmébe a fentieket, kérdezősködésekre felvilágosítást ad a tulajdonos.

Borpalota Budapesten. Olyan intézményre, amely az ország összes jeles borait bemutatóná a nagyközönségnek és a külföldnek, már régen szükségünk van. Ennek létesítése érdekében fáradozik Liptai Albert, a Bor. Lapok társszerkesztője és lapunk munkatársa. Már tárgyalt ez ügyben a fővárossal és a földművelésügyi minisztériumban, valamint a társadalomban is igyekezett híveket szerezni ennek az eszmének. Most úgy halljuk, április 18-án előadást is fog tartani »Borpalota Budapesten« címmel a Magyar Mérnök és Építészegyletben és azután arra törekszik, hogy az illetékes tényezőket mind megnyerje a fontos intézmény számára, amelyre egyrészt boraink megismeretése, másrészt a borforgalom reális tételének érdekében nagy szükség van.

Állat és husforgalmunk Ausztriával 1909 ben. Az állat és huskivitel az elmúlt évben lényegesen emelkedett. Vagyis számokban kimondva 80 ezer szarvasmarhával és 168 ezer darab sertéssel többet vittünk ki, mint 1908 ban. Az 1909-ik évi összkivitel volt a magyar szentkorona országaiból Ausztriába 355 577 szarvasmarha 123.318,951 korona értékben, 671,081 sertés 99.948 895 korona értékben, 149.361 juh 3.114,922 korona értékben és 123,945 friss és elkészített hus 15.979,632 korona értékben. Ausztriából behoztunk 5753 szarvasmarhát 1.383,175 korona értékben, 149 sertést 8551 korona értékben, 2203 juhot 27,999 korona értékben, 40,430 q húst 6.004,532 ko-

rona értékben. Ezen árukban kivitelünk értéke összesen 242.362,400 korona, behozatalunk értéke összesen 7.424,257 koronát tesz ki, az Ausztriába való kiviteli többletünk tehát állat- és húsfélékből 234.938,143 korona.

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ:

TOKAJI LÁSZLÓ.

A LAP AZ ERD. GAZD. EGYLET TULAJDONA

A MAGYAR JELZÁLOG HITELBANK

KOLOZSVÁRI KÉPVISELŐSÉGE

(Jokai-u. 2. sz. I. emelet.)

FÖLDBIRTOKRA

és a nagyobb városokban fekvő

HÁZAKRA

15 évtől 65 évig terjedő törlesztéssel

LEGOLCSÓBB KÖLCSÖNÖKET nyújt.

A jelzálogul felajánlott erdőnyrészi ingatlanok értékére és a megszállandó kölcsön összegére nézve

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

bizalmi férfiai adnak véleményyt.

A KÉPVISELŐSÉG elfogad

TAKARÉK-BETÉTEKET

és előnyösen kamatoztat.

Telefonszám 27.

2001

Csicsóka

(Topinambur) szép ültetni való, a legkitünőbb sertéstakarmány, sertéslegelőkre kiváló, van eladó métermázsánként 8 koronáért, a zselizi vasúthoz szállítva.

— Szives rendeléseket kér a —

„Sárói uradalom“

Nagysáro, (Bars megye.)

2144

Dinnyemag.

Gondosan elkülönítve termelt, következő fajtiszta kitünő minőségű válfajokban kapható:

Sárgadinnyék: Ananász zöldhúsú, Ananász vöröshúsú, Ananász cantaloup, Bem tábornok, Bellegarde cantaloup, Bomba sárgahúsú, Bomba zöldhúsú, Composité, Composité sárgahúsú, Lind Jenny, Margit, Muscatello, Carmelita Cantaloup, Non plus ultra zöld, Non plus ultra sárga, Párisi

Egy nyolc lóerős Robey-féle gyártmányú cséplőgarnitúra

(gőzgép Zatoszférás, cséplő-szekrény, a herefejtő és kazalozó Hofherr és Schrantz-féle) kitünő jó karban, 3 évi használat után eladó.

Értekezhetni:
Boér Olivérnél, Hidvég,
Háromszék megye.
2445

Kerti-, vetemény-, virág és gazdasági Magvak és dúghagyma

legfrissebb minőségben adag és kilószámra legjutányosabb árban kaphatók:

Bréver János
fűszerkereskedésében Kolozsvárt Széchenyitér.
2439

Gépész, esetleg gépész-kovácsi állást keresek Szent György napra, uradalomba.

30 éves nő, gyermektelen. az összes gazd. gépek kezeléséből kiváló jó gyakorlatom van és elsőrendű bizonyítványokkal rendelkezem.

Cimem: **Józsa István** gépész.
Körtekapu, u. p. Szász Régen.
(A gőzmalomban.) 2427

OB ERDING ANTAL
vizvezeték és csatornázási vállalata
Kolozsvárt, Bástya-utca 4. szám. (Óvár.)
Telefon-szám: 625.

Készít fűrdőszobákat, closteteket, mosdó asztalokat, új házi vezeték berendezéseket. — Továbbá készít vidéken vizvezetékét szivattyú állomással vagy forrás foglalással. — Elvállal jutányos árban évi jókarban tartásokat és minden e szakmába vágó javításokat pontosan és a legjuányosabban.
2436

TÖRLEY PEZSGŐ

2383

Thierry A. BALZSAMA. Törvényesen győgszerész védő

Csakis az **apáca védőjegyű** az igazi. A lélegzőszervek minden megbetegedése, köhögés vércöpiés, rekedtség, hörghurut, tüdőbaj, gyomorzsorcs és más gyomorhajok, minden belső gyulladás ellen, továbbá étvágytalanság, rossz emésztés, székrekedés stb. ellen biztosan hat. Külsőleg, szájbetegek, fogfájás, égett sebek, kiütés, nyilalás és különösen influenza ellen stb. használ. 2 kisiny vagy 6 duplaüveg, vagy egy nagy családi nű üveg **6 korona.**

THIERRY A. győgszerész egyedül valódi **GENTIFOLIA-KENÖCSE** meglepő, csalhatatlan és utóheretlen győgyítóhatású még a régi, sötétos sebeknél sérüléseknél, daganatoknál, gyuladásoknál, kiütéseknél; eltávolít minden idegen anyagot, genyedést, sokszor fölőslégessé teszi a fájdalmas operációt. **2 tégely 3-60 korona.**

Cim: **Schutzengel-Apotheke des A. Thierry in Pregrada** bei Rohitsch Sauerbrunn.
2399

„ADRIAI“ BIZTOSÍTÓ-TÁRSULAT
alapított 1838-ik évben.

Vagyonsbiztonsági tőkéje 150 millió korona.

E társulat, mely 70 éves fennállása óta 550 millió koronát fizetett ki károk fejében, biztosít a legjutányosabb feltételek mellett; tűz- és robbanási-, valamint jégokozta károk ellen, továbbá az emberek életére, halál és elérési, valamint kiházasítási esetekre.

Erdélyrészi vezérképviselőség
Kolozsvárt:, SZEKULA ÁKOS
vezérfelügyelő 2091

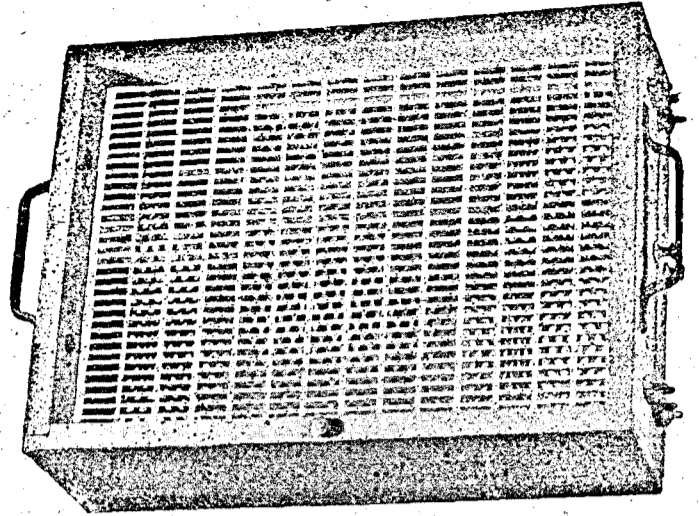
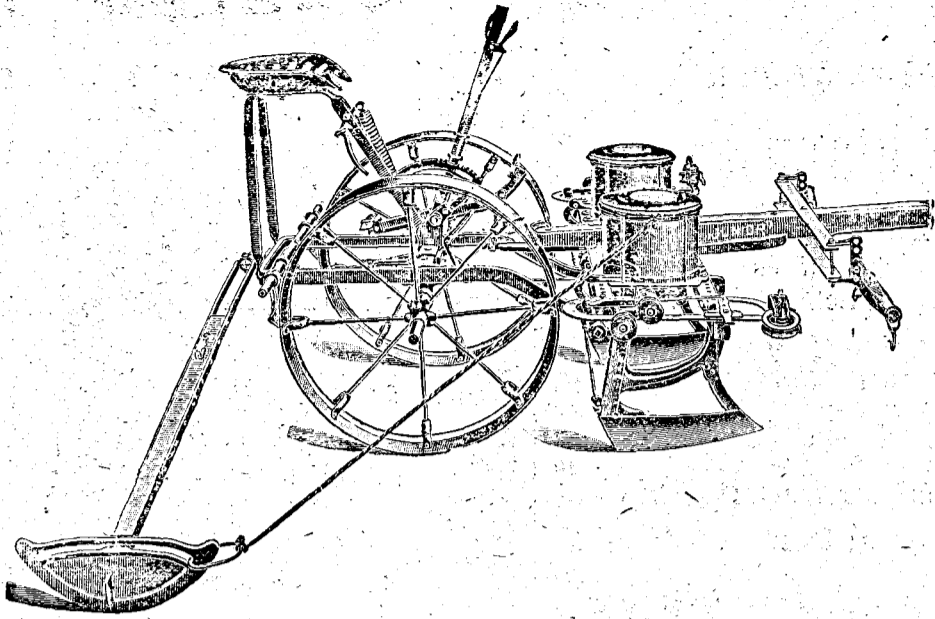
prescott cantaloup, Sicimpecsek, Tiszagyöngye, Tiszagyöngye muskotály, Kacsanka, Turkesztán gömbölyű, Turkesztán zöld, Turkesztán nagy zöld, Turkesztán rozsahúsú, Turkesztán sárgahúsú, Turkesztán muskotály, Turkesztán Posa-féle, Corfui téli

Görögdiányék: Apafai, Athéni, Aranyárgabéli, Debreceni korai, Fazekas fele, Fehérbelü, Hevesi, Halasi, Hortobágy, Luby féle, Marsovszky-féle, Narancs görög Omódy-féle, Páratlan, Sámsoni. **Fajtánkjnt:**
50 szemes adag 5 főszeknek kőllizboni vetésére — 20 fillér.
500 " " 50 " " " " " 100 "

szemes adag	főszeknek kőllizboni vetésére	
1000	100	3.— fill.
2500	250	7 — "
5000	500	12 — "
10000	1000	(egy holdra való) 20 — "

Öt holdon felüü rendelésnél külön kedvezményt, a megrendeléshez nyomtatott termelési utasítást ad s kívánatra árjegyzékkel szolgál:
2442

BIRO PÁL kertgazdasága
DEBRECEN.

Rendezkedjék be amerikai rendszerű kukoricatermelésre, fél költség mellett, kétszer akkora termése lesz, mint eddig!

A hozzávaló eszközök, u. m.:

Avery „Junir Planter“
legtökéletesebb négyzetre ültető kukorica vetőgépek,

Avery „Junior Cultivator“
kétsoros kapálógép,

„Weeder“

„Grader“

gyomirtó gépek,

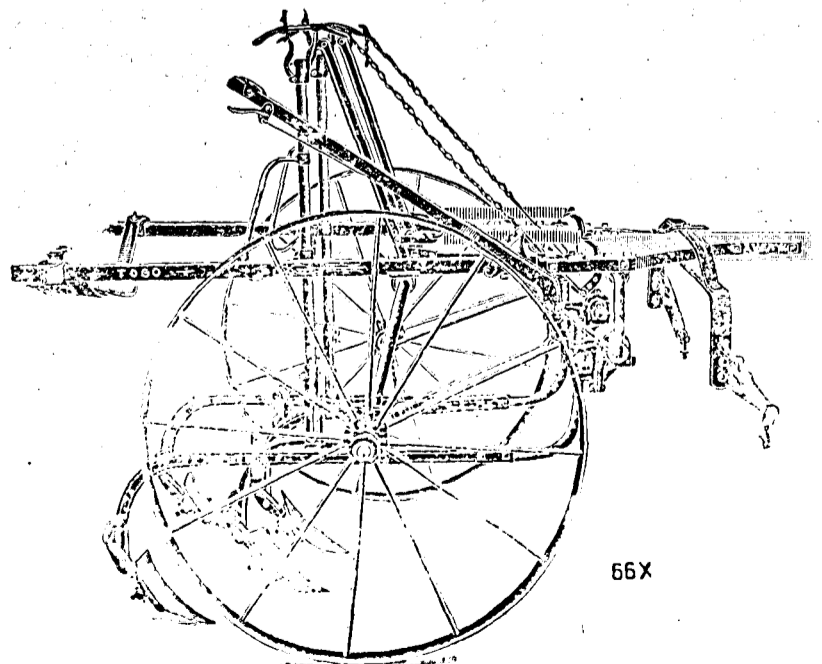
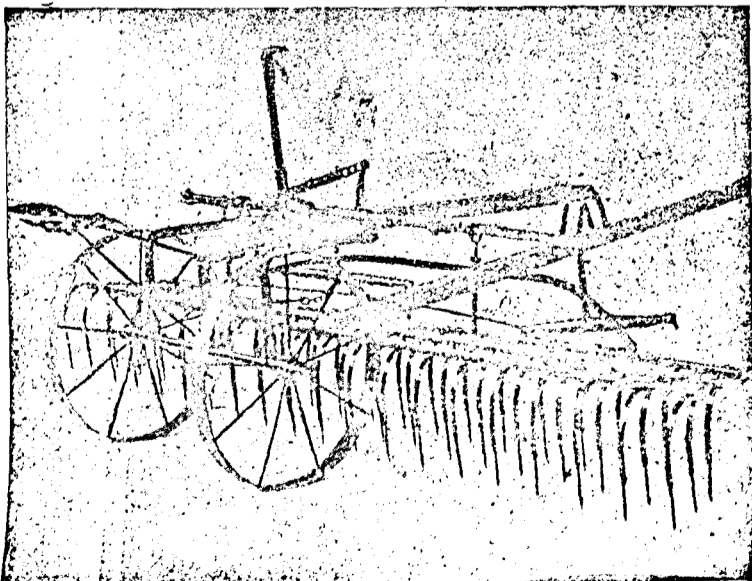
amerikai vetőmagosztályozók,

Megrendelhető kizárólag

Bächer-Melichár cégnél.

Magyarországi vezérképviselő:

SZÜCS ZSIGMOND Budapest, VI., Nagymező-utca 68. szám.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. Baross-utca 10. II. em.

Alakult 1900.

Biztosítéki alap

Alapítványok a kormány hozzájárulá-

sával 1,981.700.— K.

Tartalékok 1,933 963 54 „

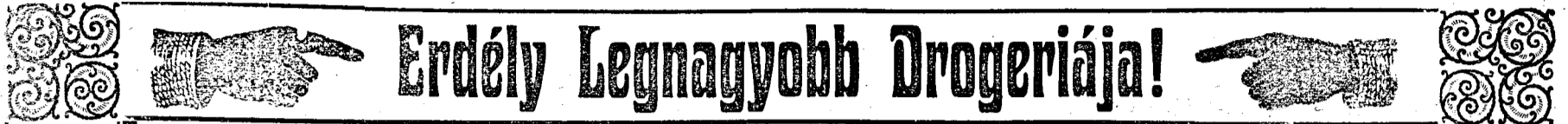
Osszesen: 3 915 663.54 „

1901. évi fölösleg	90.849.— K.
1902. „ „	59.782.26 „
1903. „ „	109.331.73 „
1904. „ „	72 438 23 „
1905. „ „	61,730.60 „
1906. „ „	39,248.65 „
1907. „ „	41,877.32 „
1908. „ „	81,088 76 „
1909. „ „	106,589.64 „

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére különféle módozatok szerint.

Az üzlet eredményben a biztosított tagok díjárányukban ré-

szesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből egy a tűz, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést kaptak. Az 1902. évi üzlet feleslege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. Az 1903. évben jégkár ellen biztosítottak 4%-ot díjvisszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2-2%-os díjvisszatérítésben részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5-10 évre adják fel biztosításukat 5% engedményben részesültek. Az 1907. és 1908. valamint 1909. évi üzletfelesleggel pedig tartalékainkat gyarapítottuk, úgy hogy 1909. év végén a tartalékok 1,933.963.54 koronára rúgnak. Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatvánnyal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál. 2008 **Az igazgatóság.**

Erdély Legnagyobb Drogeriája!

Főraktár mindennemű bel- és külföldi gyógyszer különlegességekből, kötszerek és betegápolási eszközök

ÁLLATGYÓGYÁSZATI CIKKEK

LITKE LŐRINCZ

(ezelőtt Burger.)

Gyógyáru-vegyyszer-, pipere és illatszer üzlete Kolozsvár, Mátyás király-tér 32. sz. Telefon 250.

HÁZIASSZONYOK FIGYELMÉBE!

Házilag készitendő igen jó LIKÖRÖK és RUMOK előállítására kitűnő FRANCIA AROMÁKAT hozok forgalomba, melyeket 1 liter Likör vagy Rum készítéséhez bármely aromába 60 fillérért üvegekben árusítok. 2422

Készítése gyors, olcsó és tiszta:

A következő aromákban:

Allasch	Barack	Cognac	Császárkörte	Megy	Rózsa	Törköly
Anisette	Benedictiner	Curacao	Kávé (Mocca)	Narancs	Rum	Vanília
Ananas	Cacao	Chatreuse	Kömény	Punch	Seprő	
			Maraschijó	Pfefferüma	Szilvorium	

Naponta 2-szer postai szétküldés!

Háztartási cikkek!

Gazdasági cikkek!

Yes amerikai porcelán puder

5 korona helyett csak 4 korona, kisebb doboz 2 korona 50 fillér.

RÖCK ISTVÁN gépgyára

BUDAPEST, I., Budafoki-út.

Gyártmányok:

- Álló és fekvő gőzgépek bármily nagyságban.
- Langen & Wolf rendszerű gázgenerátorok és gázgépek szivó-, világító- és kohó-gázüzem számára.
- Lokomobilok, szabad. Bánó-féle és más rendszerű gőzkazánok különböző nagyságban és rendszerben.
- Szivattyúk Worthington és egyéb rendszerek szerint.
- Hűtőtelepek és jéggyárak.
- Gépberendezések malmok, téglagyárak, olajgyárak és kékfestő-gyárak részére.
- Hydraulikus sajtók különböző nagyságban.
- Borsajtók és szőlőzúzó.

2010

Három darab vetőgép,

11, 13 és 15 soros,

egészen ujan,

2132

a legjobb gyárból, eladó

magas engedménnyel!

Megtekinthetők: Kolozsvár, Attila-utca 8. sz. a.

Bővebbet: lapunk kiadóhivatalában.

Legnagyobb választék és legjutányosabb árban kapható.

Divatos férfi ingek, alsónadrágok, gallérok, szelők és finom angol és francia zsebkendők.

Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, hálós ingek és kabátok.

Férfi és leányka fehérnemű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristof

utóda!

fehérnemű, vászon és szőnyeg nagy raktára

Kolozsvártt, Deák Ferencz-u. 3.

2005

Telefon-szám 567.

Telefon szám 567.

Matrac, paplan, pokróc, vala mint mindenféle ágghuzat szak-szerűen készítve, olcsó árban található. — Minden fajtájú és nagyságú szalon, ebédlő és futószőnyeg, gyapjú és csipkefüggönyök.

Amerikai önműködő ablak-reletták egyedüli főraktár.

VEGYEN! VEGYEN!
Konverzionális Jelzalog-Sorsjegyet!
 E sorsjegyek mindenikét kihúzzák a törlesztési huzáson és a nyereségy huzásokon az a sorsjegy is tovább játszik, melyre előzőleg egy vagy több nyereségy már esett. E sorsjegyek 70 éven át játszanak és kaucióképen is letehetők. Legnagyobb főnyereségye:
egy millió korona.

Huzások: minden év február 25-én, ápril 25-én, június 25-én, augusztus 25-én, október 25-én és december 27-én.

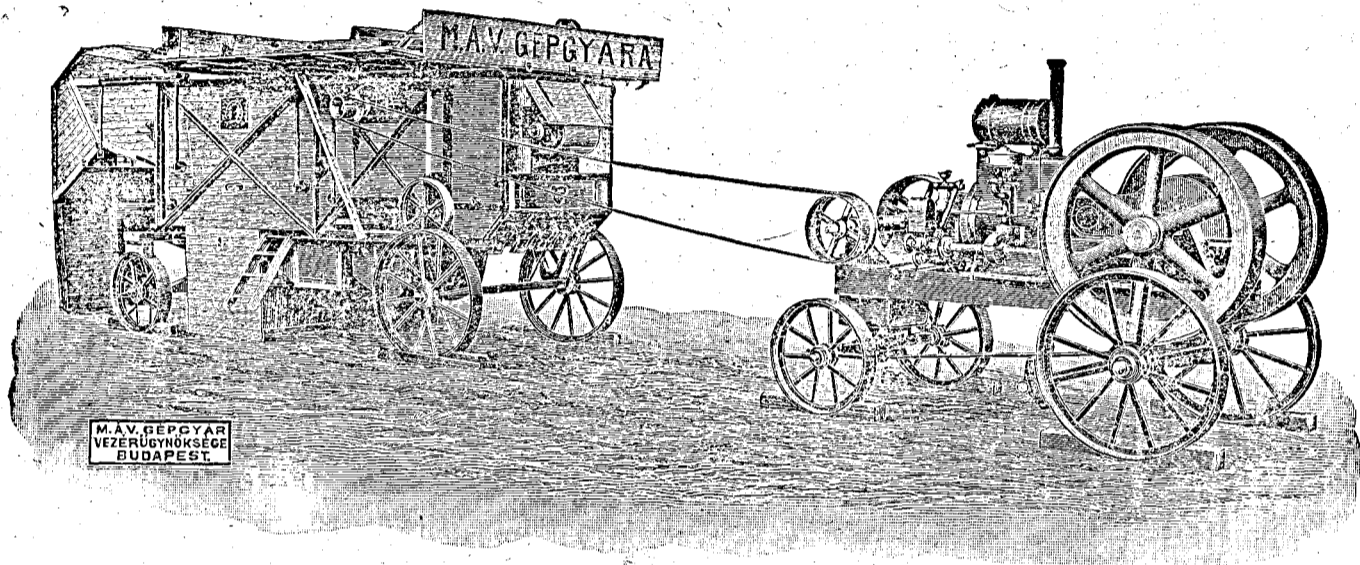
Részletre:
 egy darab 15 havi részletfizetésnél havi 10 korona
 egy darab 17 havi részletfizetésnél havi 9 korona
 egy darab 20 havi részletfizetésnél havi 8 korona
 egy darab 23 havi részletfizetésnél havi 7 korona
 egy darab 28 havi részletfizetésnél havi 6 korona

vagy letétre 20 K foglaló letéztése után legolcsóbb kamatra,
 A nyereségyek azonnal a vevőt illetik.

2004 Kapható a
Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank
 részvénytársaságnál
 Mátyás király-tér 7 szám alatt.

Legujabb szerkezetű
BENZIN CSÉPLŐ-KÉSZLETEK

tulszárnyalnak minden más gyártmányt.

Nagy munkaképesség! Gazdaságos üzem
 Kivánatra szívesen küldünk arjegyzéket és költségvetést.

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyáranak Vezérügynöksége, BUDAPEST.

2021

ERDÉLYI BANK
 és TAKARÉKPÉNZTÁR R.-T.
 Kolozsvár, Mátyás kir.-tér 32

M. kir. szabadalm. osztalysorsjegyek főelárusító helye.
 A bank elfogad betéteket
 takarékpénztári könyvekre, folyószámlákra s azokat felmondás nélkül visszafizeti.
 Leszámitól, váltókat, utalványokat,
 járadékokat, checkeket, kisorsolt értékeket stb. stb.
 Értékpapirokat, idegen pénznemeket
 elad és vásárol.
 Előleget ad értékpapírokra,
 folyószámlán és előre meghatározott időre
 Díjmentesen bevált szelvényeket
 és elváltja a sorsjegyek revízióját.
 Kibocsát utalványokat, checkeket,
 hitelleveleket bármely külföldi piacra.
 Rendelkezésre tart felek saját zárai alatt
 tűz- és betörésmentes páncélszekrényeket. (Safe Deposits.)
 2017 Üzleti órák:
 d. e. fél 9-től fél 1-ig, d. u. 3-tól 5-ig.

HUTTER GERŐ
 Első Magyar Gőz- és Villamerőre berendezett
MŰLÉPGYÁRA

Kolozsvárt, Jókai-utca 7.ik szám.

Ajánlja a legkitünőbb valódi méhviaszból, bármely méret szerint készült műlépei.

Sárga műlép 1 kgr. 5 korona.

Fehér műlép 1 klg. 6 korona 50 fillér

Csomagolásért csak saját költségeimet számítom fel. Az árak az itteni posta vagy vasutállomásig szállítva értendők. A tisztán kezelt fehér és világossárga salakmentes, idegen anyagoktól ment viasz kgr.-ját 3 koronáért beváltom.

Becsés megrendelését várva vagyok:

2433

Teljes tisztelettel: **HUTTER GERŐ**, műlépgyáros.

A „Nagyszebeni Földhitelintézet”-től

10-50 éves lejáratu

olcsó ingatlan jelzalog-kölcsönöket, szerzek konvertálok más intézeti terheket, rendbeszedem egyuttal az elhanyagolt telekkönyvi birtok és teherállapotot, kagyors és költséget kimélő eljárással.

A „Nagyszebeni Földhitelintézet”-től adó- és egyéb levonásmentes, óvadékképes, különösen katonai óvadéku alkalmas, a földszéken is jegyzett 50 év alatt kisorsolandó

4 1/2 % -ot tisztán jövedelmező zálogleveleket. A szelvények költségmentesen az intézetnél Nagyszebenben és a „Kolozsvári Kereskedelmi Banknál” kifizettetnek. 2018

A legmegbízhatóbban közvetítem: magán- és bérházak, birtokok és béretek, erdők, bányák és ezek termékeiuek adás-vételi ügyleteit. Telefon: 859. sz.

Erdélyi erdő-, faanyag- és bányaugynökség **GOMBOS BENO** Kolozsvár, Feren; József-ut 7. A „Nagyszebeni Földhitelintézet” kizárólagos ügynöksége

Szivattyúk és Mérlegek

különleges gyár
Garvenswerke,
 Wien II., Handelsquai No 130.
 Miniaraktár: I., Schwarzenbergstrasse 6.

2060

1440-910 sz.

Versenytárgyalási hirdetmény.

Az alulírott felügyelőség hatásköréhez tartozó Szilágyvármegyében fekvő hidvégi birtokon (vasutállomás Sarmaság) 4 drb magyar javított ökör, az Aranyostorda vármegyében fekvő alsódetreheimi birtokon (vasutállomás Aranyosgyéres) 29 drb magyar javított ökör a Nagyküküllő vármegyében fekvő fehéregyházi birtokon (vasutállomás Segesvár) 12 drb magyar javított ökör, az Alsófehérmegyében fekvő celnai birtokon (vasutállomás Sárdmagyarigen) 4 drb magyar javított ökör, a Kolozsvármegyében fekvő dezmeri birtokon (vasutállomás Dezmer) 2 drb magyar javított ökör és 5 drb magyar javított tehén, a Hunyadvármegyében fekvő marossolymosi birtokon (vasutállomás Déva) 14 drb magyar, 16 drb tarka javított ökör, 2 drb javított bivaly, 10 drb javított tarka tehén és 1 drb javított tarka tinó, végül az alsófarkadini birtokon (vasutállomás Hátszeg) 5 drb javított tarka ökör, összesen 104 drb javított szarvasmarha eladása iránt a folyó évi április hó 20-án d. e. 11 órakor a felügyelőség hivatalos helyiségében, zárt írásbeli ajánlati

versenytárgyalás fog tartatni.

Felhivatnak ennél fogva mindazok, kik a fenti állatokat megvásárolni kívánják, hogy az ivenként 1 Koronás bélyeggel és 10% bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat a jelzett idő előtt az alulírt felügyelőséghez annál is inkább nyújtsák be, mert távirati- és utóajánlatok figyelembe vételét nem fognak

A részletes eladási feltételek a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők úgy a felügyelőségnél, mint a birtokok kezelősegeinél, vagy kívánatra a felügyelőségtől az érdeklődőknek meg is küldetnek.

Az ajánlattevő köteles ajánlatában kijelenteni, hogy azokat ismeri és azoknak magát aláveti.

Kolozsvár, 1910. március 22-én.

M. KIR. TELEPÍTÉSI FELÜGYELŐSÉG
 (Bocskay tér 2. sz.)

(Utánnymás nem díjazatik.)

2443

Eladó

kiváló jó minőségű I. oszt. bor- és csemegefajta

szőlőoltványok.

A dicsőszentmártoni szőlőoltványtelep részvénytársaságnál peronospora és csimasz károktól (pajor) mentes kitűnő jó bor- és csemege fajtaú különböző alanyokra oltott szőlőoltványok kaphatók ezrenként 200 - 260 korona vételárban.

A részvénytársaság kívánatra megrendelőinek díjmentesen küldi meg 1910 évre vonatkozó árjegyzékét, mellékelve szőlőültetési és kezelési utmutatását.

Levélbeli küldemények címzendők:

Dicsőszentmártoni Szőlőoltványtelep Részvénytársaság, Dicsőszentmárton és Schöppner Sámuel nyug. m. kir. szőlészeti és borászati felügyelő, telepigazgatónak, Dicsőszentmártonba.

2396

Kérjük gyárunkat meglátogatni.

Falazótégla és tetőcserep

homok és cementből könnyen állítható elő bármely munkás által Dr. GASPARY gépein

Cement lapok, Cement ürtömbök,
 Cement alagszövek, Cement salak teglak.

Formák: VI. vezeték-csövek, Ablak-keretezések,
 Kerítés-oszlopok, Határkövek stb.

Különlegességi gépgyár.

Dr. Gasparý & Co. Markranstádt, Leipzig mellett,

80. sz. árjegyzék díjmentesen.

Városhoz közeli

vagy jó vasúti össze-

köttetésű nagyobb

60-2000 holdas

birtokot

bérbe, vagy meg-

vételre sürgösen

keresek.

Címem a kiadóban

(r. y.) alatt.

Uj! Szabadalmazott „Törekbontó” Uj!

A legjobb! A szemek kivetését a törekkal ugyszólván teljesen meggátolja. A változó viszonyok szerint a törekkal percenként 900-1000 szem távozik; a „Szabadalmazott Törekbontó” ezen számot 10-50-re redukálja.

Minden gépre alkalmazható!

Ezen Törekbontót bárki a helyszínen felszerelheti, a gép e célból átalakítást nem igényel és ami fő, olcsó. Felvilágosítással és prospektussal készséggel szolgál:

B. Bak Sándor, gép- épület és mulakatos munkák gyára,
 Kolozsvár, Malom-utca 16. szám.

Telefon 508. sz.

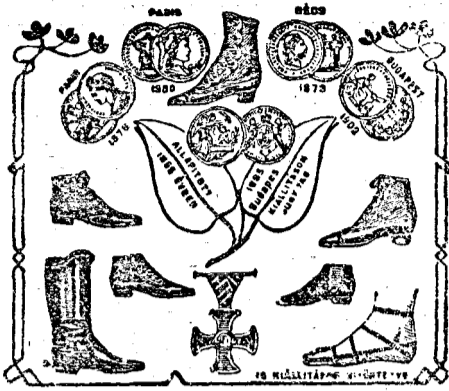
2432

MATUTSEK JÓZSEF

KOLOZSVÁRT, Szentegyház-utca 3.

Ajánlja általánosan elősmert saját műhelyében készült

FÉRFI ÉS NŐI CIPŐ RAKTÁRÁT.

2019

Vidéki megrendelések mérték után de legbiztosabban egy nasznáit, a lábra találó cipő beküldésével a legjobb anyagból és divat szerint lehetőleg gyorsan teljesíttetnek.

Szőlőkötöző-fonál
jobb és olcsóbb mint a raffia.

ZSÁK ÉS PONYVA

a legjobb minőségben és legjutányosabban a

Fischer-féle

zsák és ponyvagyárban Budapest, Nádor-utca 31-33 sz. szerethető be. A Fischer-féle szab impregnált szavatolt tiszta lenből készült vízhatlan ponyvák nagy straps mellett is eltartanak 10-12 évig. A 28 év óta fennálló Fischer-féle zsák- és ponyvagyár az ország legjelentékenyebb uradalmának és viszonteladójának szállítója.

Pontos, szolid kiszolgálás.

Ponyvakölcsönző intézet.

Tessék ajánlatot kérni!

2260

Legtermékenyebb, rendkívüli jó tulajdonságai következtében **Európa minden országában terjedő**, gazdasági akadémiák, gazdasági tanintézetek, kísérleti állomások által ugy hazánkban, mint külföldön kipróbált és vetési célra legjobb faju burgonyának elismert

nemes burgonya újfajok

a következők:

Agnelli-féle „Magyar kincs“ eredeti burgonya ára: 100 kg 14 kor., 50 kg 8 kor. — **Agnelli-féle „Pannonia“** eredeti burgonya ára: 100 kg 16 kor., 50 kg 9 korona. — **Agnelli-féle „Hungaria“** eredeti burgonya 100 kg 20 kor., 50 kg 11 kor., ab itt vasúti állomás.

Nagyobb vételnél kedvezményes árban.

Kapható létesítőjénél: **Agnelli József** plébánosnál **Csári**, Nyitra megye. 2440

Alkalmi ajánlat.

Kifogástalanul nevelt pompás **disz- és virágcserejékből** igen nagy készletem van a legszebb fajváltozatokban. Helyszüke miatt leszállított árak mellett ajánlom a következő gyűjteményeket:

10 diszcsereje	5 fajban	7. — korona
25 diszcsereje	12 fajban	14. — korona
50 diszcsereje	25 fajban	26. — korona
100 diszcsereje	25 fajban	50. — korona
1000 diszcsereje	50 fajban	450. — korona

osomagolással együtt bérmentve a monarchia minden állomására szállítva.

E diszcserejék minden kert állandó díszévé lesznek.

Mühle Árpád kertészeti telepe,
Temesvár Árpádtelep.

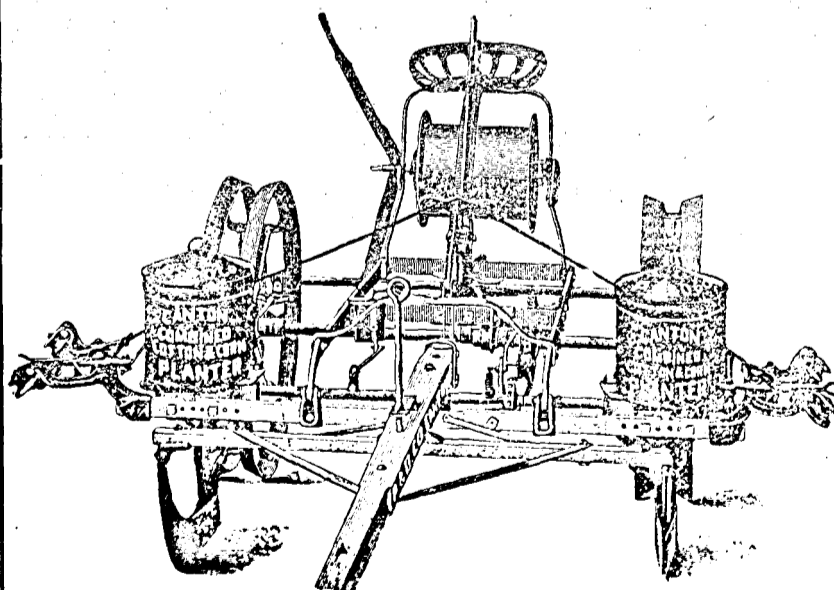
TENGERI ÜLTETÉSE NÉGYZETBEN.

„Senior“

automatikusan 25-28-32 angol hüvelykben négyzetben ültet, kívánás szerint 2-4 szemet fészkenként.

„Senior“

megkívánt mélységben egyformán ültet, minden fészket betakar, minden fészeksort két oldalt meghengerel.

„SENIOR“ tengeri-ültetőgép
autom. négyzet-ültetőkészülékkel.

„Senior“

munkaképessége sorköz és táblahossz szerint, napi 7-10 magyar hold egy pár könnyű lóval és egy kocsissal.

„Senior“

magyar gazdaságokban 1907-08-09. években körülbelül 600 példányban kitűnő eredménnyel dolgozott.

Mc GORMICK

Harvesting Machine Company Chicago U. S. A.

Magyarországi igazgatóság és főraktár:

BUDAPEST, V., Alkotmány-utca 12. szám.